

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

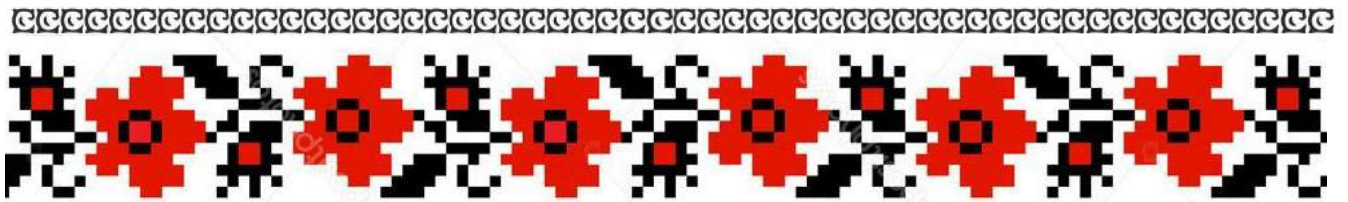
2018 рік

№ 11(328)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

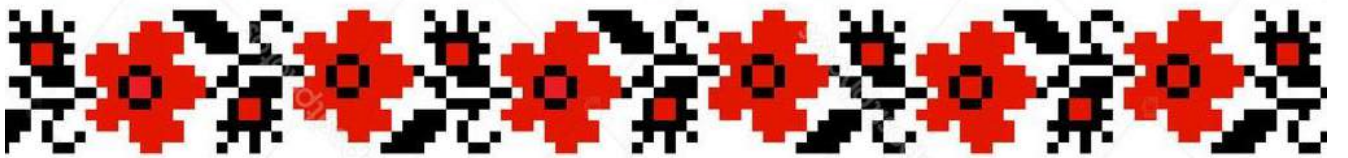

День Гідності та Свободи. Ось вже п'ятий рік поспіль ми говоримо про біль втрати, згадуємо полум'я шин та цитування Шевченка у палатках, молимося за душі молодих та щирих, які просто **НЕ ХОТІЛИ** так жити. Зміни ще попереду - ми тільки прокидаємось і йдемо на зустріч нової країни. **Але ніколи не кажіть, що їхня жертва марна...**

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Дніпровський Національний Університет імені О.Гончара

Електронні версії журналу borysten.com.ua

facebook.com/borysteninfo

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший.

Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Представництва редакції:

У Києві: Олег Черногуз, тел: (067)2555026
У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669 Villa Rosa Loop, Fort Myers, FL 33967, USA
З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J. 07069, USA;
У Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
У Бразилії: Wira Selanski, Rua General Glicerio, 400 apt.701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517
У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel
У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 – 100 Bielsk Podlaski, Polska
У США: Raisa Chejlyk. 45 Mountaine Ave. Warren.N.J.07059

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Верстка\дизайн журнал «CatArt»

Видавець ФОП Озеров Г.В. м.Харків, вул. Університетська, 3/9 Свідоцтво про державну

реєстрацію № 818604 від 2.03.2000

Папір офсетний. Друк цифровий Щомісячник, наклад: 1500 примірників

Ми втратили усі ілюзії

«Майдан 2004 року запам'ятався ілюзією того що українці господарі в своєму домі, що ми навіки розірвали з московською пуповиною й що відтепер ніхто не буде заважати нам будувати своє життя самотужки. І хоча під час тих подій російські шовіністи всіляко протидіяли вибору більшості українців, але прямого силового втручання, як відомо, все ж таки не було.

Взагалі Майдан 2004 року відрізнявся більшим романтизмом, ми пишалися що не було пролито ані краплі крові, що українці домоглися свого суто мирними протестами. Звісна річ, що такий підхід, як показала історія, був децю спрощений, можливо, навіть бажаний, аніж дійсний. Бо виглядає щось тоді стало на заваді московським нелюдам. Їх звірятий оскал сповна виявить себе у 2014 році.

Формально, як відомо, були різні причини виникнення українського народного спротиву владі. У 2004 році це фальсифікація результатів виборів проукраїнського кандидата в президенти Віктора Ющенка, а вже у 2014 році відмова уряду проросійської маріонетки Віктора Януковича від євроінтеграції. Та на загал головною причиною залишалася одна: чи бути Україні в орбіті феодально-автократичної Росії чи прямувати у бік цивілізованого розвитку. Як не прикро, але цей порядок денний у зовнішній та внутрішній політиці нашої держави буде залишатися з усього виглядає ще довший час.

По-справжньому стало страшно за долю країни і своїх близьких, коли побачив у труні Сергія Нігояна в його рідній Березенуватівці на Солонящині. Попри кавказьке коріння, яке відрізняє рання змужнілість, у гробу лежав юнак. Смерть завжди страшна. Але коли забирає юних, то від цього ще більш гірко на душі. Ми несли труни з юним героєм замерзлою сільською дорогою. Час віл часу лунали такі вже звичні сьогодні «Слава Україні!», «Героям слава!», «Герої не вмирають», а моє серце стискав сум і хвилювання. Відчувалося очікування чогось тривожного, страшного і безповоротного. Чого саме?! Тоді ще більшість з нас і уяви не мала...»

Фідель Сухоніс, письменник, редактор журналу «Бористен»

Стор.1 Ми втратили усі ілюзії
Стор.2 -3 Революція гідності в Україні: 5 років тому почався Євромайдан

Стор.4 -5 Воєнний стан в Україні: що він означає
Стор. 6 - 7 Християнська сторінка

Стор.8-9 ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Стор. 10-16 ОБРАЗ ЛЕСІ УКРАЇНКИ (ТА ЙОГО РЕІНКАРНАЦІЯ) В ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА БЛЕХМАНА

Стор. 16- 17 Пойдівські читання – інтелектуальна традиція ДНУ

Стор. 18 Клуб прихильників творчості Любов Василів – Базюк

Стор 19-22 ГОДКОВО: СТАРА ЦЕРКОВЦЯ З ПІДКАРПАТТЯ ПОВЕРНУЛАСЯ ДО СВОЇХ ВІРНИХ

(Godkowo: cerkiew przy-wędrawała za wiernymi z Podkar-pacia)

Стор 23-24 казка "Нудьга"

Стор. 22-26 ЯК СТАЛІН ПЕРЕТВОРИВ РПЦ НА АГЕНТУРУ НКВС

Стор. 27 Віталій Портников: Москву карають за гординю

Стор 28-29 Міністерство освіти і науки України відзначило науковців та педагогів ДНУ

Стор. 30-32 СВІТЛАНА ТАЛАН: Я З ТИХ ЖІНОК, ЯКІ В БУДЬ-ЯКОМУ ВІЦІ ВІРЯТЬ У НЕПЕРЕМОЖНУ СИЛУ КОХАННЯ

Стор 33-34 Новорічні традиції, звичаї і прикмети

Стор 35-36 Ялинки штучні або живі — яку ялинку обрати до Нового року?

Долучайтесь до нас у соцмережі

facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті borysten.com.ua

«Актуально»

Революція гідності в Україні: 5 років тому почався Євромайдан

П'ять років тому, 21 листопада 2013 року, в Україні почався Євромайдан. У той листопадовий четвер сотні людей вийшли на Майдан Незалежності з мирним протестом проти раптового скасування колишньою владою наміру підписати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом. А потім був розгін, жертви та смерть. Такий жорстокий спосіб розправи з незгодними, небачений Україною раніше, не залишив байдужими мільйони українців. І вже з самого ранку після «кривавої ночі» на Майдані 30 листопада, обурені свавіллям влади громадяни почали збиратися на Михайлівській площі.

Народне Віче у Києві 1 грудня зібрало, за різними оцінками, від 500 тисяч до 1 мільйона осіб. Також на акції протесту у зв'язку з розгоном Євромайдану люду вийшли у багатьох містах України. Так Євромайдан переріс у Революцію гідності. Протестуючі змогли "відбити" у міліціонерів Майдан Незалежності, де київські комунальники вже почали встановлювати новорічну ялинку та готувати місце для ярмарку. Охороняти площу від мітингувальників поставили бійці Внутрішніх військ, якими переважно були солдати строкової служби. Вони особливого опору не чинили. Зайнявши Майдан, протестувальники звели барикади, щоб запобігти повторенню розгону, що стався в ніч на 30 листопада. Однією із знакових подій початку

Революції гідності стала дата 11 грудня. Тоді, вночі, спецназівці знову спробували розігнати протестувальників. У ніч на середу, коли силовики знову штурмували Майдан, вперше за кілька сотень років дзвони Михайлівського собору забили на сполох. Акції протесту, що тривали в країні з кінця листопада до кінця лютого 2014 року, отримали назви Євромайдан, Майдан, а також – Революція гідності. Тодішній президент Віктор Янукович у лютому, після масового розстрілу громадян в центрі Києва, втік до Росії. Усю повноту влади взяла на себе Верховна Рада України, яка призначила на 25 травня вибори президента України. На виборах переміг Петро Порошенко, який 27 червня 2014 року підписав Угоду про асоціацію з ЄС у повному обсязі. Росія, користуючись ослабленням влади у Києві та в порушення Будапештського меморандуму, анексувала Крим і розв'язала гібридну війну на Донбасі, яка триває до сьогодні.

Революція гідності. 5 років потому

До п'ятої річниці Євромайдану Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва опитав 80 українських експертів щодо оцінки подій на Майдані, їх наслідків та уроків на майбутнє. Читайте також Слідство щодо розстрілів на Майдані фактично завершено: ГПУ очікує на остаточні результати експертиз. Експерти вважають, що більшість цілей Майдану були досягнуті. Вони головним чином характеризують Євромайдан як революцію за демократизацію та європейський вибір. До цілей Майдану, які вже були досягнуті, експерти відносять відновлення курсу на євроінтеграцію, підписання Угоди про асоціацію з ЄС і отримання безвізового режиму з ЄС, а також повалення влади чинного на той час президента Віктора Януковича і часткове оновлення політичних еліт. А от одним із негативних наслідків Євромайдану експерти назвали

зниження рівнів економічного розвитку України і життя громадян. До негативних наслідків Майдану експерти також відносять втрату Україною територіальної цілісності в результаті збройної агресії Росії. Хоча, цей конфлікт з Росією став об'єднуючим фактором для українського суспільства.

Також, більшість експертів вважають, що після Майдану в Україні так і не відбулося «перезавантаження» системи влади. Також в Україні немає системної боротьби з корупцією; не проведена деолігархізація політики та економіки. Досі не понесли покарання представники попереднього режиму за їх посадові злочини та злочини проти Євромайдану.

"Актуально"

Воєнний стан в Україні: що він означає

Парламент 26 листопада ввів в Україні воєнний стан. Відповідну пропозицію вніс у Верховну Раду президент Петро Порошенко. Що це означає і як цей режим може вплинути на життя українців? На засіданні РНБО в ніч на 26 листопада було наголошено, що жодних обмежень для пересічних громадян України введено не буде. Зокрема робота банків буде забезпечена у звичному режимі. Щодо перетину кордону громадянами України, то жодних обмежень також не буде введено.

Причиною такого рішення РНБО став збройний конфлікт в Азовському морі, який трапився 25 листопада. Російський корабель протаранив український буксир "Яни Капу", коли він разом з двома броньованими катерами "Бердянськ" і "Нікополь" розпочали плановий перехід з Одеси до Маріуполя. Увечері російський спецназ відкрив вогонь по українських суднах. Ворог захопив три кораблі, шестеро українських військових отримали поранення. У зв'язку з ситуацією в Азові увечері зібрався військовий кабінет, який запропонував ввести режим воєнного стану в Україні.

Порядок введення

Перший закон про введення воєнного стану було прийнято в 2000 році. Новий закон вирішили прийняти для оновлення законодавства, враховуючи особливості сучасних збройних конфліктів і досвід проведення АТО.

Воєнний стан на території України чи окремих місцевостях вводиться у разі збройної агресії проти України чи нападу на неї, небезпеки незалежності та територіальній цілісності держави.

Оголошення війни

Оголошення стану війни за необхідності здійснюється Верховною Радою України за окремим поданням Президента України.

Термін та територія

Воєнний стан може бути введений як на всій території України, так і в окремих її місцевостях. Обґрунтування необхідності введення стану та територія його дії повинні бути зазначені у президентському указі. Закон не встановлює терміну тривалості воєнного стану. Однак в

указі Президента повинно бути вказано, на який саме час та термін цей стан вводиться.

Згідно з Указом Президента, воєнний стан в Україні введено з 14:00 26 листопада до 26 грудня. Однак фактично закон набрав чинності 28 листопада, адже лише в цей день документ підписали спікер парламенту та президент і він був опублікований в офіційній пресі.

Воєнний стан діятиме на території 10-ти областей: Вінницької, Луганської, Донецької, Миколаївської, Одеської, Сумської, Харківської, Чернігівської, Херсонської, Запорізької, а також у внутрішніх водах Азово-Керченської акваторії.

Крім того, в указі Президента має міститися вичерпний перелік прав і свобод людини і громадянина, які протягом дії воєнного стану будуть обмежені, та термін їх обмеження. Також в указі зазначають тимчасові обмеження і для юридичних осіб з вказаним терміном цих обмежень.

Трудова повинність

Під час введення воєнного стану можуть запровадити трудову повинність для працездатних громадян, залучити їх до суспільно-корисних робіт. Винятком є працівники задіяні в оборонній сфері або заброньовані на підприємстві.

Трудова повинність полягає у виконанні робіт оборонного характеру, а також у ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру, а також їх наслідків. Наприклад, громадян можуть залучати, до розбору завалів, барикад, підтримання громадського порядку тощо.

За працівниками на час виконання суспільних робіт зберігається попереднє місце роботи (посада). Також під час робіт їм забезпечується мінімальна заробітна плата, мінімальна відпустка, час для відпочинку тощо. Порядок залучення осіб до суспільних робіт визначатиме Кабмін. Крім того, військовому командуванню надається право використовувати потужності, ресурси та майно підприємств та організацій усіх форм, а також окремих громадян.

Вилучення майна

Під час військового стану військове командування разом з іншими органами зможуть примусово відчужувати приватне або комунальне майно, вилучати майно державних підприємств.

Однак законом передбачена і компенсація за примусове відчуження. Якщо повне відшкодування вартості не було зроблено відразу, то на це можна очікувати по завершенню. Якщо майно збереглося після скасування воєнного стану, то його можна повернути у судовому порядку. Також колишній власник може вимагати надати йому взамін інше майно.

Крім того, для фізичних та юридичних осіб можуть встановити військово-квартирну повинність для розквартирування військових, правоохоронців, ДСНСників та евакуйованого населення. А от щодо збитків від розквартирування в законі нічого не вказано.

Можуть вилучати у підприємств та організацій навчальну та бойову техніку, інші матеріали. У громадян — вогнепальну зброю, боєприпаси та холодну зброю.

Вибори

В умовах воєнного стану забороняються вибори Президента України, Верховної Ради, Верховної ради АР Крим, місцевих органів самоврядування. Заборонено проведення всеукраїнських та місцевих референдумів. Якщо повноваження президента чи Ради завершується під час дії воєнного стану, їх повноваження продовжуються до наступних виборів, які проведуть після скасування воєнного стану. Крім того, заборонена зміна Конституції України та Конституції АР Криму.

Однак умовою депутатів для введення воєнного стану були гарантії проведення виборів президента України навесні 2019 року.

Саме заради цього термін воєнного стану скоротили з 60-ти до 30-ти днів, щоб він не наклався з виборчою кампанією. Тож вибори пройдуть за планом – 31 березня 2019 року.

Скасування воєнного стану

Військовий стан скасовується в разі відсічі агресії, усунення її загрози чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності. Воєнний стан скасовується указом Президента, який набирає чинності з дня його офіційного опублікування. Пропозицію по скасуванню Президенту надає РНБО або Верховна Рада.

ТСН

ВОЄННИЙ СТАН В УКРАЇНІ

Триватиме 30 днів, до 26 грудня

Поширюється на 10 областей

ДОЛЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОМИРАЮТЬ

Ми вже двічі вели мову про царів Ізраїля та Юдеї. Тепер настала черга говорити про царя, який в Книгах Хроніки носить ім'я Узія. Він виграв битви проти филистимлян та завойовував їхні міста. Будував там свої міста. Варто прочитати про це (2 Хр. 26:6-7): «І він вийшов, і воював із филистимлянами, і порушував мур міста Гату, і мур Явне, і мур Ашдоду і побудував міста в Ашдоді та у филистимлян. І допоміг йому Бог над филистимлянами, і над арабами, що живуть в Гур-Баалі, і над мецнітами». Цар Узія був успішний. Він збільшив юдейське військо до 300 тисяч чоловік (2 Хр. 26:10-13). Але Узія був занадто самовпевненим і взяв на себе священницькі обов'язки, які йому не були дозволені. Священик Азарія вказав йому на неподобство, проте Узія не слухав. За це і вразив Господь його проказою (2 Хр. 26:19-20). Пише Біблія: «І був цар Узія прокажений аж до дня своєї смерті і сидів в осібному домі прокажений, бо був вилучений від Господнього дому. А над царським домом був син його Йотам, він судив народ краю». Отже, син його - Йотам перейняв управління країною. Царював він 16 років, але тут очевидно враховане його співправління за часів батька. На царювання Йотама припадає початок діяльності пророка Ісаї, який в цілому добре ставився до Йотама, вважаючи його благочестивим царем. Йотам підтримував Єрусалимський Храм з його установами і дбав про піднесення релігійно-морального стану народу. Хоча і робив він все добре в очах Бога, проте народ і далі приносив жертви божкам, як і за часів його батька Узії. Йотам провів вдалу військову кампанію проти Аммону. Багато зусиль він витратив на зміцнення обороноздатності країни. Зовнішньополітична ситуація була тривожною, асирійська загроза стала реальною як ніколи. Ізраїль і Дамаське царство утворили антиасирійську коаліцію і неодмінно хотіли бачити серед своїх союзників і Юдею. Йотам категорично відмовився брати участь в коаліції, що викликало

сильне роздратування ізраїльського царя Менахема і арамейського царя Реціна. За його правління підкорені амореї платили Юдеї данину 100 талантами срібла та 10,000 корців пшениці та ячменю. Ім'я царя Йотама згадується також у Євангелії від Матвія, Книзі родоводу Ісуса Христа (Мт. 1:9): «Озія же породив Йотама, а Йотам породив Ахаза, Ахаз же породив Єзекію». Отже, наступником Йотама став його син Ахаз, цар Юдейського царства. За часів Ахаза в Юдеї все більшого поширення стали отримувати фінікійські і сирійські культури, що викликало обурення єрусалимських священиків і пророків. Так він встановив в Єрусалимі статую Ваала (2 Хр. 28:2): «Ахаз був віку 20 літ, коли зацарював, і 16 літ царював в Єрусалимі. І ходив він дорогами Ізраїлевих царів, а також робив литих бовванів Ваалів». Ваал - біблійна назва бога язичницьких семітів Палестини, Фінікії та Сирії. Це слово означає "пан", "владика". Але юдеї відмежували Бога від Ваала, який став синонімом ідолопоклоніння. Тому ставлення до царя Ахаза в Біблії значною мірою негативне. Ахаз, як і його батько, Йотам, відмовився вступити в антиасирійський союз, в який, окрім Ізраїлю і Арама, увійшли правитель Гази Ганнон, що представляв филистимлян, Едом і цар Тіру — Хірам II. У той драматичний час пророк Ісаї заохочував царя Ахаза опертися вимогам коаліції, водночас і рішуче відраджував шукати допомоги в Ассирії. Проте Ахаз не послухався Ісаї, та звернувся до Ассирії, яка охоче допомогла йому, але водночас і позбавила незалежності. З того часу походять ряд пророцтв, що містяться у розділах 7-11 Книги пророка Ісаї. Бачачи небажання Юдеї примкнути до коаліції, Ізраїль та Арам вирішили силою повалити представників дому Давида і посадити на юдейський престол свого ставленика. Об'єднана армія ізраїльського царя Пекахата арамейського царя Реціна рушила на Єрусалим. Дорогу їм перегородили війська юдеїв, але зазнали жорстокої поразки.

Біблія свідчить про 120 тис. загиблих (2 Хр. 28:6), багато хто потрапив у полон, а інші втекли до столиці. Єрусалим опинився в облозі. Взяти штурмом добре укріплене місто ізраїльтяни і арамеї не могли, але й відступати не хотіли. Бачачи скрутне становище Юдеї, филистимляни захопили ряд прикордонних міст (2 Хр. 28:18), а з півдня напали едомітяни, грабуючи і спустошуючи околиці. Вони відібрали Ейлат, позбавивши Юдею виходу до Червоного моря. Тим часом Ахаз, замкнений облогою в Єрусалимі, відправив послів до Ніневії, до царя Тіглатпаласара, з проханням про допомогу. «Я слугатвій і синтвій! Прийди визволь мене з руки арамейського царя та з руки ізраїльського царя, що встали проти мене» (2 Цар. 16:7). Цей заклик, підкріплений багатими дарами, був почутий. Ассирійська армія виступила в похід. Головним своїм супротивником Тіглатпаласар бачив Дамаське царство, що стояло на чолі антиассирійської коаліції. Однак першою впала Філіста. Цар Гази Ганнон втік до Єгипту, але незабаром повернувся і визнав владу Ассирії, сплативши величезний викуп. Наступний удар прийшовся по Ізраїлю. Пеках впав жертвою бунту, а на його місце був посаджений прихильник Ассирії Осія. Ізраїльське царство сильно скоротилося в розмірах. Гілеад та Галілея були відторгнуті від Ізраїльського царства і управлялися ассирійськими намісниками. Населення захоплених територій було насильно заслано в Месопотамію, а на решту була накладена данина. Ассирійські завоювання супроводжувалися руйнуваннями великих міст. Цар Тіглатпаласар залишався в Дамаску, де спорудив жертвник на честь своєї перемоги, туди прибув з візитом Ахаз. Він привіз багаті дари своєму визволителю, засвідчив добровільне підпорядкування

Юдеї і прийняв зобов'язання виплачувати досить велику данину. На знак пошани до ассирійського повелителя Ахаз наказав побудувати в Єрусалимі такий же жертвник як і у Дамаску та перебудувати Єрусалимський Храм. Бог таке не прощав. Наступником Ахаза став його син Єзекія. Йому було 25 років і правив він Юдеєю 29 років. Але початок був важким. Проти ассирійців повстали пригнічені ними землі, піднялися Вавилонія, Сирія та Фінікія з Палестиною. Новий цар Ассирії розпочав своє правління з підкорення бунтівних земель. Цар Єзекія зібрав ополчення, наказав засипати джерела води на шляху ворожого війська. Але ассирійців було не зупинити - вони захопили 46 міст, а понад 200 тисяч їх жителів були переселені в Ассирію. Єзекія сховався в добре укріпленому Єрусалимі. Ассирійці обложили місто, однак облога затяглася, а в таборі розпочалася епідемія, тож цар погодився укласти з юдеями мир. Однак за відступ Єзекія заплатив ассирійцям величезну данину в розмірі 30 талантів золота і 800 срібла. Цар Єзекія був вихований під впливом пророка Ісаї (2 Цар. 19:5), то приступив до релігійних реформ. Ідолослужіння було викоренено, був знищений навіть Мідний змія Мойсея, в Єрусалимському храмі відновлено богослужіння та в знак відновлення завіту з Богом, урочисто відсвяткований Песах (2 Хр. 30:5). Внутрішні заворушення в Ассирії дали Єзекії час спокійно провести решту років царювання; він скористався ними для зовнішнього зміцнення і внутрішнього благоустрою свого царства. Потім Єзекія передав своє правління сину Манасії.

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Про мовні покручі в столиці України

“Рубрика Миколи Душляка”

У попередньому числі “Бористену” ми писали про чужу назву “Корнер” у Львові, а тепер нагадаємо про новий покруч у столиці України -- серед київських каштанів, якою, як на глум, називають ідальні та буфети Києва. Відвідувачів особливо дратує назва Mister Snack. Просто отак, латиницею, неначе немає кирилиці, неначе немає своїх назв і слів.

На думку закордонних українців і дбайливих мешканців Києва, -- це пахне якимсь невіглаством, байдужістю і... якимсь колоніалізмом, почуттям меншевартості. Культурою це також годі назвати. Чим не гожі назви “Затишок”, “Частунок”, “Смачненько”, “Частуйтеся на здоров’я”, “Перекуска”, “Закуска”, “Вареники” та інші...

На жаль, із лихої волі глухих до Слова (а, отже, й долі народу) можновладців, такі чужі назви зустрічаються скрізь по всій Україні, -- не без рації підсумовує свої враження заслужений професор Львівського національного університету Роксолана Зорівчак. Напрошується основне питання: -- А де ж керівники міст і нашої Держави? Вони ж бо породжують суржикову ментальність, що мова -- це найкоштовніший скарб народу?

А як пояснити такі мовні знахідки в столиці України – написи “Сіті кафе”, “Сіті казино” та “Шинок Соса - Cola”, “Візард” та інші?

Чи все трапляється?

У сучасній художній літературі, а звідси й у публіцистиці та діловій мові дієсловою трапитись має тенденцію поширюватися, переходячи за свої

значеннєві межі й поглинаючи інші потрібні дієслова. Кажуть і пишуть, наприклад: “Учора з моїм братом трапилася біда – попав на вулиці під автомашину”, -- хоч тут куди більше підходили б слова: сталась, скоїлася, зчинилась, учинилась біда (або сталося і т. ін. лихо). У нашій класичній літературі й живому народному мовленні дієслова траплятися, трапитися стоять звичайно тоді, коли хочуть висловити дію, неозначену в часі, коли щось відбувалося чи відбулось у досить віддаленому часі: “Наталці траплялись женихи” (І. Котляревський), “На віку, як на довгій ниві, всього трапляється: і кукіль, і пшениця” (прислів’я). Там же, де якась подія, а надто якась лихо відбулись не так давно, де вони мають виразніший щодо часу характер, --

треба шукати інших підхожих слів: статися (“Жінка занедужала. Не знаємо, що з нею сталося” (П. Мирний); скоїтися (“Що там скоїлося вчора mezi вами, що Олександра прибігла до нас мов несамовита?” (М. Коцюбинський); зчинитися (“Тут гримнув залп, зчинилося таке мов буря всіх крилом своїм торкнула” (П. Тичина); учинитися (“Скажіть мені, будь ласка, що тут учинилося?” (П. Мирний).

Який сполучник вживати?

В українській мові ми маємо можливість альтернативного вибору сполучника і чи й. Між приголосними, звичайно, вживаємо сполучник, що закінчується на голосний і, як правило, змінюється на й, а у на в, напр.: сидів і думав, сиділа й думала.

Однак перед словами, що починаються йотом, навіть після голосного не слід уникати й, а сполучник і або та: сказала і їй (йому) кілька слів, Ганна і Юрій, Данило та Яків, а не сказала й йому, Ганна й Юрій і под.

Із цих міркувань не слід змінювати у на в, якщо наступне слово починається з приголосного в: забігла у ворота, а не в ворота, стрибнула у воду, а не в воду.

Інколи уникнути збігу однакових приголосних неможливо. Наприклад, попереднє слово закінчується на приголосний, та ще й на в, а наступне починається з голосного. Який тоді вибрати варіант прийменника

“З листів в редакцію”

«Вважаю дуже корисною та цікавою рубрику «Зберігаємо чистоту рідної мови». Цікаво було дізнатися про певні особливості нашої мови. Дякую за такі корисні поради та приклади в кожному номері!»

*Тайса Кузьменко,
місто Дніпро*

в конструкціях на зразок поїхав в Одесу чи поїхав в Одесу, пішов у університет чи пішов в університет?

У таких випадках рекомендується або перефразувати вислів (напр.: в Одесу він приїхав учора, в університет прийшов разом з товаришем), або вибрати той варіант, який менше “ріже” вухо. Тут краще буде використати прийменник в, ніж у: поїхав в Одесу, пішов в університет.

Ще про безособові й активні конструкції

Синтаксичні надбудови зі словами на -но, -то широко вживані в усіх стилях мовлення – від офіційно-ділових документів до уснорозмовних і фольклорних текстів: “У цьому сезоні нами започатковано творчі звіти митців перед киянами”, “Верховною Радою прийнято постанову”.

Аналізовані конструкції характерні для речень, де наголошуємо на результатах певних дій; дійової особи в таких випадках не згадуємо. А коли є потреба вказати на виконавця дії, тоді слід віддавати перевагу активним конструкціям. Недоречні в цьому разі безособові побудови потрібно замінювати реченнями, в яких суб’єкт (виконавець дії) виступає в ролі підмета: “У цьому сезоні ми започаткували творчі звіти митців перед киянами”, “Верховна Рада прийняла постанову”.

«Сто рядків про книгу»

ОБРАЗ ЛЕСІ УКРАЇНКИ (ТА ЙОГО РЕІНКАРНАЦІЯ) В ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА БЛЕХМАНА

У своїй творчості Михайло Блехман постійно перебуває в діалозі зі світовою літературою, він любить інтригувати читача різного роду алюзіями, що відсилають до творів чи персонажів, чи навіть авторів цих творів, яких письменник любить і котрі слугують йому джерелом натхнення нарівні з сюжетами, які черпає з реального життя. Мені вже доводилося про це писати у відгуку на його книгу оповідань «Час збирати метафори», тому не буду повторюватися.

Недавно я прочитав нове оповідання цього вигадливого автора, інколи хочеться назвати його ілюзіоністом, зрозуміло, у найліпшому розумінні цього слова. Оповідання називається «Вона». За сюжетом дія відбувається у кав'ярні. Усі столики зайняті, лише за одним, за яким частуються кавою двоє добродіїв, знаходиться вільне місце. До них і підсідає пані. Одне одному вони не відрекомендуються, а поведуться так, як люди, котрих не потрібно знайомити. Одразу ж зав'язується розмова і, не дивно, що мова заходить про літературу. Інтрига в тому, що всі троє – письменники, і всі інкогніто. Автор її називає Вона, а двох її співрозмовників – Перший і, відповідно, Інший. І говорять вони про свої твори, лише це може допомогти читачеві ідентифікувати їх. Мені це вдалося лише на третину. За певними ознаками я здогадався, що Вона – це Леся Українка. На Першого спочатку подумав, що це Оскар Вайльд, однак потім мене збили з пантелику його слова, що правди нема на землі, але нема її і вище. І я вирішив, що це Пушкін, який відсилає нас до маленької трагедії «Моцарт і Сальєрі». Щодо Іншого, то я прийняв його за Гоголя, дезорієнтувавшись епізодом, у якому птах долітає до середини річки і повертається назад. А ключовими були слова «друге небо». Це я вже пізніше довідався від автора. «Друге небо» – так називається оповідання Кортасара (і це найулюбленіший твір Михайла Блехмана, не тільки з усього доробку видатного аргентинця, а з усієї світової прози; цей твір надихнув його на останній за часом роман). Отже, Інший – це Хуліо Кортасар. А Перший – таки Вайльд. А Оскар Вайльда Блехман ушановує з іще більшим пієтетом, називаючи учителем «ще з університетських часів». А позаяк ці його улюбленці мирно співіснують у його голові (чи серці), то йому й закортіло звести їх за одним столом. Однак центральною фігурою за цим столом є Вона – Леся Українка. «Стосовно Лесі - скільки б я про неї не писав, усе мало буде, – зізнається пан Михайло. – Вона для мене – з Неба. З Другого Неба».

З Лесею Українкою, принаймні з думкою про неї, Михайло Блехман дійсно не розлучається. Надіславши мені свою дилогію романів «Відображення» і «Римські цифри», автор попросив звернути увагу на одного з другорядних персонажів роману «Римські цифри» – вчительку української мови і літератури Ларису Петрівну Косаченко із села Верхнього, куди головних героїв роману, Клару і Самуїла з малим Михайликом, спровадили відпрацьовувати за направленням після інституту. Але мою увагу більше захопив перший роман, а оскільки читав я їх один за одним, то в другому за сюжетом ще встигав стежити, а деталі вже губив. Тому, коли дійшов до XIV розділу, в якому вперше з'являється згадувана вчителька, то, як тепер кажуть, тупо не зауважив прямого натяку на Лесю Українку: Лариса Петрівна Косач(енко). Це вже й не натяк, це буквальна вказівка. До речі, епіграфом до цього розділу Блехман взяв рядки Лесі Українки «Де захочете, там буде...». Ясна річ, вчителька з провінції (дія роману, здається, відбувається в 1954-1956 рр.) не Леся Українка, а тільки її своєрідна реінкарнація. Аби щодо цього в читачів не виникало жодних сумнівів, автор дає знати, що матір учительки (вона теж працювала вчителем української мови та літератури, а зараз – завідувач бібліотеки) звати Ольга Петрівна. Гадаю, не потрібно нагадувати, що саме так за паспортом величали письменницю Олену Пчілку, матір Лесі Українки.

З Ларисою Петрівною Клара та Самуїл ведуть інтелектуальні розмови, діляться своїми враженнями від літератури, в якій однаково кохаються. Лариса Петрівна - вдячний, проте й надзвичайно вимогливий поціновувач: «Книга – як шахова партія: кожна чимось схожа на інші, але в головному – унікальна. Ті, які не унікальні, я літературою не вважаю», – каже вона. А в іншому місці ще жорсткіше формулює свою позицію: «Читати не-літературу – все одно, що купувати папір на вагу». Коли Клара

запитала, чи є щось нечитане нею в українській літературі, вчителька сумно посміхнулася: «Такого багато... І воно десь є... Але де?...» – «Гадаєте, десь усе-таки є?» – «Знаю точно, – кивнула Лариса Петрівна. – Хоча, може, краще було б не знати?» Події в романі відбуваються приблизно у 1954-1956 рр. Сталін уже помер, але до Хрущовської відлиги ще далеко. Тому так завуальовано говорить учителька про те, що пізніше отримало назву «розстріляне відродження».

Письменників розстрілювали, ув'язнювали, їхні книги вилучали з бібліотек... Лариса Петрівна була не просто свідком цих подій, ба більше – недобровільним учасником. Колишня учениця нагадує їй: «Ми замальовували портрети в книжках. Пам'ятаєте, Ларисо Петрівно? Ви нам казали, кого замальовувати». – «Це не Лариса Петрівна казала і не Ольга Петрівна, – уточнила Клара. – Вони вам просто передавали, що їм там, – вона показала угору, наполегливо «рекомендували». Лариса Петрівна похитала головою: «На небі такого не придумують. Це тільки на землі можна вигадати на нашу душу і нашу голову...»

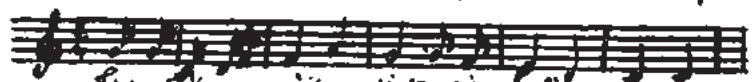
У Станіслава Рассадіна, котрий запустив в обіг термін «шістдесятники», є книжка під назвою «Самогубці», у ній він досліджує творчість тих письменників, які не були репресовані, а свідомо пішли на співпрацю з тоталітарним режимом і поставили свій талант йому на службу. Таким чином ці письменники зберегли собі життя, однак Рассадін вважає їх самогубцями. Про щось подібне говорить і Лариса Петрівна: «Сумніви – це набуток живих. І сварки, незгоди, пух та пір'я – це щастя тих же живих. А чавун, недоторканість – царина мертвих... Я гадаю, нехай мертві самі один одного ховають і не чіпають живих. Так, саме ховають. Нехай їх, мертвих, такі ж мерці відливають з чавуну, нехай на белебені ставлять у вигляді бюстів та інших частин тіла. Нехай до них несуть мертві квіти. А ми з вами і наші улюблені люди,

в тому числі і наші улюблені письменники, - вони ж то живі». Маємо ремінісценцію, яка відсилає нас до Євангелії, до слів Ісуса Христа. Учителька продовжує розмірковувати: «Знаєте, окрім фізичної розправи, найнадійніший спосіб убити – це «увічнити» когось в якомусь чавуні чи інших аналогічних матеріалах. Тобто – забути». Щира правда. У цьому ми тепер пересвідчуємося. Живі М. Зеров, Є. Плужник, В. Підмогильний, багато інших, знищених у розквіті сил письменників... Вони повернулися, вони з нами. А щодо бронзи, то в ній не тільки антигерої помирають. Сьогодні намагаються забути Тараса Шевченка, тиражуючи його пам'ятники. Людям легше відкупитися пам'ятником, аніж читати і зачитуватися творами. А живий Шевченко лише у своїх творах. Мені здається, це настільки очевидно, що не потребує доказів. Тим паче, що мова йде про літературу. «Я, дорогі мої, викладаю не алгебру, а гармонію. У нас більше цінується думка, ніж доказ... У всякому разі, в ідеалі має бути так», – казала Лариса Петрівна. Зрозуміло, до ідеалу нам ще дуже й дуже далеко. І якщо щось і наближає нас до нього, то це – література. Михайло Блехман надзвичайно відданий літературі. Він трішки маг, трішки містифікатор, але його гра це не забавка, а радше церемонія, котра дозволяє оприявнити суть. Любов Блехмана до Лесі Українки жива і постійно шукає нових втілень і реалізації. Роман «Римські цифри» – тільки один із прикладів цієї гри, мета якої не ошукати читача, а зачарувати. Щоб розгледіти риси Лесі Українки в образі сільської вчительки української мови та літератури, потрібно любити літературу так, як її любить Блехман, як любить Лариса Петрівна з його роману, як любила Леся Українка, котра надихає письменника і продовжує жити завдяки перевтіленням і реінкарнаціям у його творах. До речі, завершується епіграфом (є у Блехмана така традиція ставити мотто наприкінці твору) із Лесі Українки, епіграфом із Кортасара роман розпочинався. Гра триває.

Василь Слпчук

Кому біла кава відомо,
 А дівчина яка романтика:
 За джентльона, та ж ось джентльон,
 За кидок, та ж у міміксі. 32р.

« 3 нових рукописів»

---Вона---

Якщо ви мене читали... Зміню «якщо» на «оскільки» у і минулий час - на теперішній, адже ось же, читаєте. До речі, спасибі, це зі мною трапляється нечасто. Отже, оскільки ви мене читаєте, вам відома моя любов до особистих і вказівних займенників і відсутність пієтету до імен як таких. Добре, що нагадав - тепер нам з вами зовсім просто буде спілкуватися.

Ну що ж, почнемо. Насилу переводячи подих, вона підійшла до столика, за яким залишалося одне вільне місце. Чи мені ж не знати імен тех, хто займав решту місць. Але, можливо, ви вимовите їх із занадто сильним акцентом, а надмірний акцент донезмоги спотворює сенс. Або - ще гірше - позбавляє вимовлене сенсу. Тому я назвав їх так: Перший та Інший. Саме Інший, а не Другий, бо це ж ресторан, а не плац.

Після пояснень - продовжимо. Коли вона - ні, це ж ім'я, тому - Вона. Коли Вона підійшла, Інший погасив сигарету і підставив їй стілець: - Прошу сідати! Як кажуть ваші сусіди, в ногах правди немає.

- Втім, - додав Перший, - її немає й вище.

Замість того щоб підняти брови, Вона посміхнулася їй сіла. Інший замовив для Неї келих вина і що-небудь легке - Вона явно не любила закушувати. Втім, випивати теж, це впадало в очі.

- Впевнений, за цим столом вам пощастило із сусідами, - посміхнувся Перший. - Хоча це й недостатня компенсація.

- Сусідів не вибирають, - відповіла вона посмішкою на посмішку. - Простіше вибрати прем'єр-міністра, ніж сусіда.

- Сусіди неминучі, ви маєте рацію, - кивнув Перший. - Королева теж, але з сусідами її це не ріднить, скоріше навпаки. Принаймні - з вашими.

Вона пригубила вино і відставила келих. Запитала - не питаючи співрозмовників, а скоріше відповідаючи самій собі:

- Як вибрати сусіда, який не вважатиме твій будинок своїм?... Забув сказати: вони не знали цієї мови, але - або і - розуміли її. - ...а самого себе - вашим щастям, - долав Перший.

- Захоплений дім? - невесело посміхнувся Інший. - У мене є про це оповідання. Вона зрозуміла, що вільне місце виявилось саме за тим столиком, за яким вона вже давно хотіла посидіти.

- Ви, здається, про щось сперечалися, я перервала вашу бесіду. Продовжуйте, будь ласка.

- Я наполягав і наполягаю на тому, що описувати зовнішність героя твору не тільки не потрібно, але й шкідливо. Навіщо автору писати, а читачеві читати про те, що не має значення? Навіщо вести і відповідно йти - не туди?

Перший поправив в петлиці

невідому їй квітку і заперечив:

Михайло Блехман (Канада)

- Ви вважаєте, що на обличчі персонажа, ким би він не був, ніколи не буває написано нічого гідного уваги читача? Інший знизав плечима, затягнувся і випустив кільце гіркуватого диму в бік від Неї - вона оцінила його жест.

- Врешті-решт портрет покаже все і розповість про все, скільки б не старалися пластичний хірург і стиліст, - розвинув свою думку Перший. - У мене є про це повість - або роман, кому як здасться.

Перед Нею було розкрите вікно - сусіди по столику не любили задуху. Подивилася у вікно

- там місцями повільно, місцями стрімголов - текла величезна ріка. Птах - рідкий, червоніючий над почорнілою проти ночі річкою - долетіла до

середини, повисіла у височині над бурхливою і тихою поверхнею - і блакитною хмарою полетіла

назад, на свій пісочно-жовтий берег. На березі було безліч білих мазаних будиночків з дахами

вишневого кольору, ось тільки поруч не росло жодної вишні. Вона читала про це - дивна п'єса - в ній досить було залишити останню ремарку, все інше було штучним і не потрібним,

- як опис зовнішності, сказав би Інший.

- Штучність може бути дуже природньою, - зауважив Перший. - Та й що може більш штучним, ніж природність?

- Штучність і мистецтво, тобто природність, є діаметрально протилежними, -

заперечила або погодилася Вона.

- Тим більше що мистецтво є первинним, - погодився або заперечив Перший.

- І тим самим - абсолютно марним, точніше, некорисним, як ви одного разу

помітили, - розсміявся Інший і викинув у кошик для сміття порожню пачку від сигарет. Поруч прилаштувалася чайка, що висіла над річкою дитячим літачком. - Було б цікаво розгадати її плани й написати про них, - зауважив Інший, дістаючи з бокової кишені чергову пачку сигарет. - Гадаю, вона навіть не приховує свого бажання потрапити до якоїсь усім відомої книги, причому нарівні з головними персонажами. - Розгадувати плани - ще нудніше, ніж планувати, - махнув рукою Перший. Замість того щоб заперечити йому, Вона глянула на Іншого: - Уже потрапила, невже ж ви забули? Шкода, я не встигну, у мене вийшло б інакше. Робити інакше - мені це завжди подобалося. - Наприклад, виставити спокусника недосвідченого жертвою, - запропонував Перший. - Я пройшов повз цю тему, а ви обов'язково спробуйте, у вас вийде, я чомусь упевнений. - Хоча впевненість - це вищий ступінь непевності, як сказали б ви, - продовжив Інший, посміхнувшись Першому. У Неї вийшло, вони просто не знали, хоча й з різних причин. Та чи тільки ж вони? І Перший, і Другий подивилися у вікно - Їй здалося, що вони бачать там щось інше. А Вона бачила і чула, що пташки на різних берегах річки перецвірюються, іноді недовірливо поглядаючи одна на одну. Їх не розділяло нічого, крім річки, а хіба може своя річка - розділити? Вона знала, а їм, здається, було невтямки, що ця річка швидше об'єднує, ніж розділяє, адже річка існує, тільки якщо у неї є обидва береги. Без хоча б одного берега вона переставє текти, а значить - переставє бути річкою. Співрозмовники замовили Їй кави. Вона надпила з принесеної чашки кольору квітучої вишні. Промовила: - Думаю, краще нехай читачі намагаються розгадати ребус, ніж повторюють за автором таблицю множення. Вони кивнули, особливо енергійно - Інший, а Вона продовжувала: - Мені найкраще вигадується на лавці під вишнею, у невирубленому саду біля незахопленого дому. Беручись за черговий сюжет, яких у мене навіть не сотні, я думаю, не в змозі знайти відповідь: звідки приходить безбарвна, невидима, всюдисуща сила, що змушує людей, непомітно для самих себе, починати бачити у велетнях - млини, в красунях - потвор, а у казці - тільки вигадку? І чому вони звинувачують в небаченні і нерозумінні не себе, а тих, хто бачить невидиме ними? - Хто вчить їх роздягати факти догола? - підтримав Її Перший. - І замінювати ними метафори? - додав Інший. Вони теж замовили собі по чашці кави. Без

цукру було, здається, несолодко, хоча й не так гірко, як сигарети, які постійно кутив Інший. Вона пильно дивилася в потемніле небо. - Воно здається одним-єдиним, але ж обов'язково є й інше, - перехопивши Її погляд і намагаючись не турбувати наполегливістю, припустив Інший. - Я написав про це - здається, вийшло непогано. Шкода, що ніхто з вас не читав, мені було б цікаво дізнатися вашу думку. У мого героя є два неба - перше й інше... Зрозуміло, що важливо саме це, а не зовнішність, - звернувся він до Першого.

- І у моєї героїні, - промовила вона, - у моєї героїні теж є інше небо. - Напевно, - припустив Перший, - вони схожі, ці два неба, немов краплі дощу, який падає з кожного з них. Єдине, що відрізняє одне небо від іншого - це їхні різні знаки, плюс і мінус. Втім, іноді знак не менш важливий, ніж те, що їм позначається, і замінює те, що колись стояло після нього. Знаєте, колеги, тут міститься парадокс множини, що фактично є однією, котра безуспішно прагне множини. До речі, що у вас вийшло - оповідання, роман, п'єса? - У мене - оповідання, схоже на повість, - відповів Інший, бачачи, що Вона замислилася над своєю відповіддю. - А у мене - п'єса, - нарешті відгукнулася Вона і посміхнулася, згадавши про щось менш суттєве. - Така собі немаленька трагедія. - Трагедія і не може бути маленькою, - підтримав Її Перший. - Розмір - у назві жанру. - І в його суті, - кивнув Інший. - Втім, фарс теж має право на існування. Має, - погодився Перший. - Але назвавшись трагедією, він надає комічному ефекту абсолютного значення, при цьому фарс не підіймається до рівня трагедії. Та й, по правді кажучи, є багато трагедій, що, якими б великими вони не були і як би привільно їм не перебувалося на всіляких скрижалях, є не що інше, як фарс.

Не перестаючи цвірювати, птахи постійно перелітали з одного дерева на інше, і що частіше вони це робили, тим більше дерева нагадували квітучі вишні, які перетворювалися на невирублений сад. - Поставивши крапку в моєму оповіданні чи повісті, - сказав Інший і запалив від бувалої запальнички, - я вирішив для себе, що у кожній людині, не кажучи вже про кожне місто і кожну країну, - є одне-єдине небо, як би їм - країні, місту, людині - не мріялося про множину. - Мріяти, - похитала Вона головою, - привілей людини. Місту це не під силу. Тим більше - країні, особливо країнам, пишатися приналежністю до яких будь-якій людині повинно бути соромно. Перший зітхнув, Інший посміхнувся. Вона не зітхала і не посміхалася. Замість цього продовжила: - Одна моя юна героїня майстерно провіщує.

Дуже не хоче бути провісницею, але інакше не може.
 - Провіщує? - позаздрив Перший. - Жодному з моїх персонажів це не вдалося. Втім, вони навіть не спробували.

Вона іронічно подивилася на дно своєї чашки і сказала серйозно:
 - Дівчина говорила те, що не подобалося слухачам. Вони очікували від неї добрих звісток, а вона говорила їм правду - таку ж гірку, як ваша кава без цукру. Перший погодився:

- В поганій новині зазвичай звинувачують не її причину, а того чи ту, хто цю новину приніс.
 - Саме так! - підтримав його Інший. - Хто ж буде слухати тих, хто пророкує не те, чого очікує переважна й переважаюча всіх більшість, а те, про що відомо тільки меншості?

Вона попросила рахунок і перед тим як піти, сказала:
 - Ця моя героїня зробила ще одне пророкування, про яке я не встигла написати. Вона напроорокувала, що хтось один скаже, звертаючись до всіх: «Я - такий же, просто ручка моєї парасольки трохи відрізняється від ваших». Але почує у відповідь: «Ти - чужий, хоча і кращий за багатьох наших. Запам'ятай: головне - бути не кращим, а - не чужим».

Не встигла написати - можливо, тому що дні, немов зайці, звідки не візьмись підстрибом прибігали один за одним і майже відразу стрімголов тікали кудись - туди, де зазвичай живуть так схожі на боягузливих і непосидючих зайців дні.

Залишивши чайові і попрощавшись, Вона взяла мене під руку - Їй було важко йти. Ми йшли світ за очі, не залишаючи слідів, і мені було зрозуміло, що це не Вона спирається на мою руку, а я - на Її.

Ми йшли і йшли, і алея жовтіла впавшим з дерев жовтневим листям. Потім ставало слизько - і ми міцніше трималися один за одного. Потім нам дошкуляла спека, але ми допомагали один одному і йшли, не зупиняючись і вже не рахуючи пробігаючих повз нас зайців, а тільки слухаючи перецвірінькування птахів.

- Цікаво, що він напише, - голосно і нечутно запитала в себе Вона. Приємно, коли про мене запитують без знаку питання.

Уточнюю: вона залишала сліди, просто бачити їх заважали калюжі - по-липневому дрібні, по-листопадовому глибокі, по-лютневому замерзлі. А я йшов за Нею слід у слід, хоча йшли ми під руку. І калюжі заважали мені так само, як Їй, на те вони й калюжі, щоб заважати. І на то ми - щоб не звертати на них увагу.

Монреаль - літо-осінь 2018 р.

Пойдівські читання – інтелектуальна традиція ДНУ

У Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшли традиційні наукові читання, присвячені пам'яті професора Дмитра Пойди. Кафедра східноєвропейської історії історичного факультету вже вдванадцять вшанувала пам'ять свого засновника.

На захід завітали учні й колеги Дмитра Павловича. Як відзначив нинішній завідувач кафедри східноєвропейської історії, кандидат історичних наук, доцент Володимир Бурмага, читання сформували певне коло однодумців, постійних учасників, які обговорюють питання аграрної історії України, що були об'єктом досліджень Д. Пойди, та діляться спогадами про колегу й учителя. Так, зокрема, обрисам повсякденності професора Д.П. Пойди присвятив свій виступ декан історичного факультету ДНУ, учень і колишній аспірант ученого Сергій Світленко. Сергій Іванович наголосив, що визначив темою доповіді повсякденність, оскільки цей аспект дає можливість більш рельєфно дослідити обрану постать. Доповідач нагадав, що Дмитро Павлович відновлював історичну традицію в умовах кадрової руїни. Особисто йому Д.П. Пойда розповідав, що в 1930-і роки, коли відбувалося

становлення сталінського режиму, Дніпропетровськ був знелюднений, відчувалася нестача кадрів. Згодом розвиток аграрних досліджень був ускладнений повоєнними реаліями. Це був час, наповнений ідеологічними кампаніями, коли важко було зберегти «людське» обличчя, ділові якості. Також промовець зазначив, що Дмитро Пойда належав до радянської еліти, але не розкошував. У побуті проявився його життєвий стиль – скромність. Цінностями для вченого були знання, спілкування, книги. Доктор історичних наук, професор Дніпропетровського національного університету ім. В. Лазаряна Геннадій Кривчик теж присвятив виступ спогадам про свого вчителя «Школа професора Пойди». На його думку, головним талантом Дмитра Павловича був талант педагога. Він умів зробити аспірантів своїми друзями, довіряв їм, цікавився самопочуттям їхніх батьків, звертався до них по імені й по батькові, завжди ставав на захист своїх учнів. Важливо також, відзначив Геннадій Кривчик, що Дмитро Пойда зумів створити на очолюваній ним кафедрі спокійну атмосферу без інтриг, де кожен мав змогу бути особистістю.

Наукова бібліотека ДНУ до заходу підготувала виставку рідкісних видань XIX-поч. XX ст. аграрного спрямування. Заступник директора наукової бібліотеки, кандидат історичних наук Людмила Лучка представила доповідь, присвячену огляду цих книжкових пам'яток із сільськогосподарської галузі, які зберігаються в бібліотеці. Доповідач опрацювала близько 50 видань, які є національним надбанням.

Цікавими, на її думку, є місцеві книги, видані у Катеринославі на початку XX ст. Їх автори – земські діячі або аграрії. До прикладу, одна з них авторства Гертопана – старшого аграрія сільськогосподарського відділу місцевого земства, на пропозицію якого він видав книгу «Кукурудза і сорго». Тож виставка може розглядатися і як краєзнавча подорож до історії аграрних наук Катеринославської губернії. Доктор історичних наук, професор Національної металургійної академії України Олександр Михайлюк розповів про демографічні процеси в селах України в кінці XIX – на поч. XX ст. Він відзначив, що у цей період змінилася сама система відтворення населення: зменшилася смертність, а народжуваність залишилася високою (характерною

для традиційного суспільства). Такі зміни відбулися насамперед у Західній Європі, Росії, що було пов'язано, зокрема, зі зростанням рівня санітарії. Унаслідок цього скоротилася дитяча смертність, й чисельність населення швидко зростала. Збільшилася кількість молоді, для якої характерно проявляти деструктивні погляди й поведінку, наприклад, хуліганство. Наслідком аграрного перенаселення тоді став соціальний конфлікт. Також у секції «Аграрна історія як об'єкт історичних досліджень» були розглянуті доповіді: «Підприємницька діяльність селян Півдня України наприкінці XIX – на поч. XX ст. (на матеріалах торговельного флоту Азовсько-Чорноморського басейну) д-ра іст. наук, професора ДНУ Олексія Шляхова; «Селянство в уявленнях Олександра Кониського» канд. іст. наук, доцента ДНУ Ольги Дяченко; «Катеринославська школа садівництва, городівництва та бджолярства: історія становлення та навчально-виробнича діяльність» канд. іст. наук, доцента Дніпровського державного аграрно-економічного університету Юрія Берестеня; «"Аграрна реформа" нацистської окупаційної влади (1941-1944 рр.) д-ра іст. наук, професора ДВНЗ «Криворізький національний університет» Віталія Стецкевича та інші.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
www.dnu.dp.ua

Клуб прихильників творчості Любов Василів – Базюк

Таке творче угруповання започатковане при Всеукраїнському щомісячнику «Бористен». Вже не один рік редакція нашого видання співпрацює з відомою українською письменницею з Канади. За цей час проведено чимало цікавих імпрез. І ось нещодавно вирішено було систематизувати цю роботу у форматі клубу. Перше засідання клубу прихильників творчості Любов Василів – Базюк відбулося в СШ№46 м. Дніпра. До учнів та педколективу цього учбового закладу завітав шеф-редактор видання Фідель Сухоніс. З огляду на жалобні листопадовідні, котрі присвячені в Україні геноцидному голодомору 1932-1933 років він не лише розповів про творчість Л. Василів – Базюк, а й ознайомив присутніх з книгою української письменниці з Канади «П'ять колосків». Як і попередні твори цього автора, вона присвячена трагічним сторінкам в історії України, коли навіть за підібрані в полі колоски людину чекала страшна кара — позбавлення волі і навіть життя...

Насамкінець імпрези редактор Ф. Сухоніс домовився з викладацьким складом школи що найкращі учні підготують художні замальовки за матеріалами книги Л. Василів-Базюк «П'ять колосків» і найліпші з них будуть видрукувані в щомісячники «Бористен». А на початку зустрічі редактор Ф. Сухоніс із задоволенням зачитав присутнім привіти письменниці з далекого Торонто до учасників, яке вміщено у цьому номері часопису.

Влас. інформ.

**Дорогі Присутні Викладачі, Студенти
СП #46, п. Олено Устименко,
п. Фіделю Сухоніс та присутні Гості!**

Мені дуже приємно було прочитати від п. Фіделя Сухоноса, що відбудеться розмова - дискусія над моїм твором "П'ять колосків". Це 85 років після великої трагедії Українського Народу, яка відбулася з наказу московського комуністичного сантрапа Сталіна з його вислужниками. Знищення провідних людей започаткував Ленін вивозом до Соловків будувати біломорський канал, також меншим голодом у 1921-23, а Сталін у своїх присаннях виразно написав, що наслідуює Леніна та продовжив в Сандармоху, Биківні, по всіх містах України, нищити патріотів, науковців, духовенство - провідників Українського Народу.

Залишилися наші працьовиті селяни, де зберегалася наша чудова мова, народні звичаї та обичаї, наша тисячоліттями виплекана культура. Працьовитість наших селян колола очі лінивим - кочовикам - москалям, особливо наші біленьки хати, садки та вміння господарювати. Тому треба було все знищити, виморити голодом. Сталін Черчелеві та Рузвельтові в Ялті сказав, що 10 мільйонів померло. Голодом-геноцидом зупинив приріст населення, бо не було народження дітей, господарів висилали за різні поридумані карі на заслання, розстріляли тисячі в Биківні, а решту домучити голодом. Замучили брата моєї бабуні, отця Григорія Левчука, що ховав людей на Полтавщині під час голоду, арештували і в Таганрозі у в'язниці в муках помер. Моєї мами двох братів: Северина Білецького в Умані арештували, осліп від нещастя, побиття, а повернувшись довго не прожив. Другий брат Георгій Білецький жив у Ворзелі біля Києва під час голоду помер від легеневої недуги - від голоду. Сталін заселив наші біленьки хатки московським пролетаріатом та хвалилися світові про успіхи в колгоспах. На тому не закінчилося переслідування, наказав Єжову у 1936-7 роках знищити нових своїх вихованців, а також і решту патріотів. Нікому не довіряв, тому дядю мого дружини. Дмитра Задуберу, що жив у Великій Багачці на Полтавщині, родом з Тернопільщини, засудила трійка, вислала до Їоркого (тепер Нижній Новгород) до гуглагу, де закінчилося його життя в червні 1938. Сталін продовжував знищити військових, генералів, офіцерів, молодих хлопців, що рятувалися від голоду - геноциду та пішли до війська, війною з Фінляндією. Післав погано вдягнених, голодних в незнані терени, без відповідної зброї, воювати з завзятими фінами, які боронили свою батьківщину. Не думайте, що краще виглядала Червана армія, що вступила в Західню Україну 17 вересня,

1939 р. Я бачила цю армію, що грабувала Волинські села, забиравала коні, нам забрала, не мали вівса, сіна, військо було голодне, грабували селян, забирали сало, хліб, одягу, кожухи, чоботи. Таке військо потім і попало до німецького полону, без відповідного взуття, верхньої одягу та без відповідної зброї. Тому німці дійшли аж до Таганрогу і далі. Коли б Америка не почала помагати амуніцією, харчами, медикаментами та одягом через Іран та Індію, то під Сталінградом був би кінець СРСР. Але хотіли, за всяку ціну, знищити подібного до Сталіна Гітлера, бо він ніс нове нещастя всім підбитим державам Заходу і нашій Україні. Я це все пережила в 1939 р., мою героїню книжки Тоню і Федіра в Ковелі бачила і знала. Тоня жила в нашому будинку, мама її водила до церкви до о. Івана Губи, що потім був єпископом Ігорем в Умані в 1943-44 роках, упокоївся в Нью Йорку. Найбільше страждали, мучилися Українки - Жінки, бо вони старалися якось прогодувати дітей - родину та ховати всіх, хто помирав. Це страшні страждання слухати плач дітей, що голодні, хлібчика нема. Я після багатьох років - не можу без сліз згадувати - і простити московському народові, що не хотіли знищити Сталіна перед таким злочином - геноцидом Українського Народу. Дякую, що читаете мою книгу та поширюєте знання про Голод-Геноцид серед молодого, нового покоління України, що мусить знати історію України, знати про ворогів зі сходу і заходу, та зберегати свою Батьківщину, як дорогоцінні скарби.

**З привітом, Любов Василів - Базюк
(м. Торонто, Канада)**

Зустріч першокурсників з дніпровським письменником і видавцем

Значне навчальне і виховне значення для студентів першокурсників ба групи 2-го медичного факультету мала зустріч із відомим дніпровським журналістом і письменником, видавцем, шеф-редактором щомісячника "Бористен" і автором близько 30 книг та колективних збірників Фіделем Сухоносом.

Спираючись на власний життєвий досвід і творчість він розповів майбутнім лікарям про значення слова в житті суспільства, про його вагу і дієвість для будь-якої професії. Як дослідник західної української діаспори він зробив особливий наголос на важливості збереження рідної мови, посилаючись на приклади з життя українських громад Бразилії, США та Канади. Особливе зацікавлення юні викликали розповіді Фіделя Сухоноса про його подорожі за кордон, про особливості традицій і способу життя різних народів.

Фідель Сухоніс: "Спілкування з молоддю завжди несе позитив. Сьогоднішня моя зустріч з першокурсниками медиками ще раз це підтвердила. Говорили про нашу мову, читали вірші й будували плани на майбутнє".

Українська Америка зблизька з Фіделем Сухоносом

Так називається цикл відеосюжетів , котрі побачили глядачі телеканалу ОТВ Дніпро. Це відеозамальовки шеф-редактора Фіделя Сухоноса, котрі він підготував під час своєї останньої подорожі до США у вересні цього року. Пропонуємо увазі читачів фотоверсію із деяких згаданих відео.

Влас. інформ.

До честі наших людей в США більшість з них тримається на чужині своїх традицій. В цьому я міг переконався не раз і в багатьох штатах. Природніше це звичайно відбувається в родинах, де обоє батьків українці. Але навіть тоді коли в подружжі хтось не належить до українського коріння все одно рідня намагається зберігати національну традицію. Так було на хрестинах маленької Зоряни – Філіміни з штату Конектикут, мати якої українка Лариса Черепаха – Персоно , а тато італієць. Та попри це таїнство хрещення відбулося в Українській Католицькій Церкві.

Слід підкреслити що прагнення українців США зберігати свої традиції та ідентичність викликає повагу серед американців. В цьому я так

само міг неодноразово переконався. Так на релігійному таїнстві я зміг зазнайомитися з Стівеном Р. Маллінсом урядовцем з міста Вест Гейвен (Конектикут). Розповідаючи про свої враження від українських хрестин він зізнався.

- Мені і моїм близьким дуже симпатичні ці люди. А ще вони є репрезентантами українських традицій та культури в нашому суспільстві. І це у великій мірі допомагає зберігати та примножувати расову, етнічну та релігійну терпимість поміж різними групами нашого населення.

Українська діаспора США роками прагнула доносити світу правду про свою історичну Батьківщину. Ми знаємо скільки сил доклали українці за океаном для розкриття злочинів Кремля під час Голодомору 1932-1933 років. І ось зараз через війну на Донбасі та анексію Криму українцям Америки знову довелося активізувати свою інформаційну діяльність.

Привід для цього знаходять різний. Так у Нью-Йорку наприкінці вересня цього року була проведена наукова конференція у престижному принстонському клубі, яка розглядала наслідки української революції 1917-1918 років для сучасної доби. У її роботі взяли участь не лише фахові історики, громадські діячі, члени уряду нашої держави, посол України в США Валерій Чалий, а й спеціальний представник Держдепартаменту в Україні пан Курт Волкер. Лейтмотивом виступу пана Волкера була теза про те що США не залишить Україну наодинці в боротьбі з російською агресією. А в розмові з Вашим кореспондентом Курт Волкер пообіцяв що неодмінно

відвідає Дніпро, як місто котре захистило Україну від путінських наїзників

Парафія Святого Вознесіння УПЦ КП в американському штаті Нью-Джерзі посідає особливе місце на духовній мапі українців на землі Вашингтону. Саме члени цієї парафії у виснажливій судовій боротьбі виграли справу в очільників, так би мовити, «офіційно» українського православ'я в США, які мають свою резиденцію у Бавнд-Бруці, Судова тяганина тривала близько десяти років, але парафіяни Св. Вознесіння відстояли і своє право розпоряджатися і майном релігійної громади і право належати до матері Церкви у Києві. Нині настоятелем парафії Святого Вознесіння є отець Олексій Гольчук. Завдяки його ініціативі й працелюбству в парафії започатковано багато добрих і корисних справ. І чи не найбільше слід дякувати святому отцю в справі підтримки України в боротьбі з російською агресією.

«Нашого цвіту по всьому світу»

ГОДКОВО: СТАРА ЦЕРКОВЦЯ З ПІДКАРПАТТЯ ПОВЕРНУЛАСЯ ДО СВОЇХ ВІРНИХ

(Godkowo: cerkiew przywróciła za wiernymi z Podkarpacia)

Грекокатолики з Годкова в Ельблонзькому повіті, Польща, матимуть, свою церкву! У ній будуть вмонтовані як реліквії дерев'яні елементи зруйнованої старої церкви з XVIII століття, які перенесено сюди з Купної, що на Підкарпатті.

Годково – гміна в Ельблонзькому повіті. Сільський пейзаж, навколо ліси. Майже вся гміна – це захищена, заповідна територія навколо ріки Пасленки разом із заповідником „Бобри на річці Пасленці“. Але воєводська дорога, що веде до столиці гміни, – латка на латці. У центрі – перехрестя. З однієї сторони – приміщення офіційної установи гміни, з другої – публічна бібліотека і гмінний кооператив „Селянська взаємодопомога“. Кілька старих, довоєнних будинків, потім – ряд сучасних, призначених для однієї сім'ї, житлових блоків. Далі дорога до Пасленка. В урядовій установі гміни метушня. Війт Януш Гживальський, невисокий, чоловік, з якого нуртує енергія, бігає від однієї групки до іншої.

– Я тільки за печаткою! – вигукує якийсь відвідувач до секретарки. Та розкидає безпорадно руки: потрібно почекати. Війт, якому передали, що приїхав журналіст з Ольштина у справі церкви, залишає зібрання і запрошує на хвилину розмови.

– Перенесення такої старої церкви так здалеку, із Підкарпаття аж сюди – це безпрецедентна подія в регіоні! – говорить з гордістю. – Недавно показували нас на телебаченні! Українські доли

1947 рік. Політбюро ЦК ПОРП приймає рішення про депортацію з південно-східних теренів українців-лемків, яких звинуватили в підтримці Української Повстанської Армії. Один з транспортів направили до Годкова (колись Götchendorf) та його околиць. Найкращі колишні німецькі господарства вже зайняті приїжджими з центральної Польщі та зі східних теренів. – Моя родина, яку привезли з Кривого в гміні Тісна, не мала де мешкати, тож помістили її у якійсь шопі в Шимборах. Потім знайшли собі помешкання, а через певний час

побудувалися, – розповідає Славомир Лесик, совтис Годкова, заступник голови громадського комітету з побудови церкви. Сім'я Марії Басараб, совтиса Шимбор, приїхала з Явожного. Збрали з собою тільки підручні речі. Отримали колишні німецькі приміщення та 8 гектарів землі. Поступово стали на ноги. Анна Коженевська, керівник публічної бібліотеки в Годкові, також українського походження. Її мама приїхала з-під Тісної. – Я виховувалася в душі української культури, – розповідає пані Аня. – Вийшовши заміж, я змінила релігійний обряд із греко-католицького на римо-католицький. Та й багато інших перемішалися, відзначають і польські, і українські свята. Але тут, у Годкові, ми не маємо римо-католицького костелу, він є в Осеку і ще його філія в Скворонах. А найближча церква – в Пасленку.

Отець Митрат Андрій Сорока з макетом церкви в Ельблонзі, Польща

Повинна йти за вірними

Купна, гміна Кривча, Підкарпаття. Одне із сіл, яке підпало під акцію „Вісла”. Стояла там греко-католицька церква Покрови Пречистої Богородиці з першої половини XVIII ст. дерев'яно-зрубової конструкції. Мала понад 20 метрів довжини, 12 м ширини і 3 куполи цибулиної форми з ліхтарями, оббитими бляхою. Після виселення мешканців села її перетворили на склад мінеральних добрив для сільського господарства. З часом була покинута, перетворилася на руїну. Без даху і склепінь, зі збереженими стінами нефа і п'ятьма стінами вівтаря. З ініціативою щодо перенесення решток церкви до села Годково, в погодженні з воєводським реставратором пам'яток у Перемишлі Гражиною Стояк і ксьондзом-мітратом греко-католицької парафії в Пасленку і Ельблонгу Андрієм Сорокою, виступила професорка Романа Целятковська із Кафедри архітектури і консервації пам'яток Гданської політехніки.

– Церква повинна йти за вірними, а їх у гміні Годково є близько 40 відсотків, – підтвердила задум Романа Целятковська. Про ці плани повідомили віта Януша Гживальського.

– Коли мені представив їх ксьондз Андрій, я дуже зрадив, – згадує віт. – Бо це добра нагода до консолідації громадськості навколо такої важливої справи, як будівництво святині, а для греко-католиків право на збереження власної культури і традицій. Та й для реклами Годкова, де є небагато цікавої архітектури, це теж важлива річ. Іміна передала під будівництво церкви ділянку, з урахуванням змін у плані місцевого облаштування. Пані професор разом зі студентами здійснила інвентаризацію решток церкви в Купній.

19 серпня 2011 року в греко-католицькій церкві в Хижинці біля Бірчі на Передгір'ю Перемишльсьім (Pogórz Przemyskim) була відправлена урочиста літургія, яку очолив владика – єпископ Володимир Ющак. Літургія відбулася в намірі перенесення решток церкви до Годкова і вбудовування їх у новому об'єкті як реліквії. 20 вересня минулого року вірні Греко-католицької церкви із гміни Годково, священики греко-католицького та римо-католицького обрядів брали участь в урочистостях посвячення хреста біля ділянки, на якій постане церква.

Церкву будуємо всі

Кожний урятований елемент святині з Купної

був пронумерований, забезпечений металевою табличкою, а там, де вона стояла, залишено її фундамент. Буде встановлена також меморіальна дошка з історією об'єкта. Рештки святині уже перевезені до Годкова. Іду оглянути їх разом із Славомиром Лесиком та Марією Басараб. Дерев'яні елементи зібрано в приміщенні, яким опікується Мирослав Ожубко. Збоку лежить купа каміння, призначена під фундамент. Довідаюся, що серед студентів оголошено конкурс на кращий проект святині.

– Звідки візьмемо гроші на будівництво, яке плануємо закінчити впродовж двох років? – роздумує Славомир Лесик. – Роповсюджуємо дошки-цеглинки з двомовним написом українською та польською мовами такого змісту: „Перенесена церква з Купної“, а також із подякою добродійцям. Віт Гживальський, який пишається вибудуванням очищувальної каналізаційної споруди і планує створити велосипедні доріжки в рамках товариства „Нас об'єднує канал” (йдеться про Ельблонзький канал), має надію, що розголос навколо церкви спричинить, що воєводська влада погляне ласкавим, прихильним оком на Годково. – Маймо надію, що дочекаємося нового асфальтового покриття на шосе до Годкова. Адже то ж при ньому стоятиме ця святиня, у будівництво якої ангажуються тут майже всі. Цими днями в римо-католицькому костелі в Осеку і його філії в Скворонах розпочинаються реколекції. Таці з Богослужінь будуть призначені на будівництво церкви в Годкові.

Іконостас церкви

*Кожен може допомогти
Громадський комітет у справах будівництва церкви
в Годкові звертається до всіх людей доброї волі внести
добровільні пожертви на цю мету.*

*Конто банкове: Parafia Greckokatolicka P.W Narodzenia NMP w Pasłęku ul.
Ks. B. Hrynyka 1; BS Sztum F/Godkowo, SGB Bank SA
SWIFT: GBWCPLPP
IBAN: PL 8383 0900 0000 4545 4520 0000 10*

Церква в будові

Автор статті В. Катажинські (2012), Godkowo-cerkiew-przywedrowala-za-wiernymi-z-Podkaracia.htm. (доступ он-лайн 11 лист. 2018). Переклад з польської проф.

М. Лесюк (Україна).

Співпраця (текст, фото, розповсюдження): Р. Вальницький і С. Лесик (Польща), В. Гаргай і С. Лашин (США).

Українські народні та сучасні казки

- НУДЬГА -

Павлик сидів біля віконця та розглядав краплини, що стікали по ньому.

- Як нуднооо... – стогнав він. – Коли дощ, робити зовсім нічого.
- А якщо стогнати, можна подумати, тобі веселіше стане, – посміхнулась бабуся.
- Ну, ба...
- А ти почитай книжку.
- Нудно.
- Намалюй щось.
- Нудно.
- Достань конструктор.
- Не хочу...

Тут роздався дверний дзвінок.

- О, це вже моя подруга прийшла. Закінчуй стогнали та займись ділом!
- бабуся пішла відкривати двері.
- Нудьга! – знову вимовив хлопчик.
- Ну скільки можна мене кликати. Я не можу швидше. Та хіба в дощ усюди встигнеш? Як почнуть діти сумувати, то з ніг зіб'єшся, поки до всіх завітаєш.
- Ти хто? – здивовано дивився Павлик на маленьку дівчинку, розміром з долоню хлопчика, яка стояла на підвіконні. Вона була схожа на листок дерева, бо все в неї було зеленого кольору: плаття, туфлі, капелюшок і, навіть, парасолька.
- Це ти хто? – вона строго тицьнула в хлопчика своєю парасолькою.
- Ой, боляче... Я Павлик. А ти?
- Я Нудьга. Приходжу, коли мене

кличуть. А зараз всі тільки й нудьгують. А мені хіба весело?

- А навіщо ти до мене завітала?
- Робота в мене така. Ні б, пішла працювати, як мої подруги – мадам Посмішка, міс Гарний Настрій та пані Радість. Їх і не бачить ніхто. Вони непомітно виконують свою працю. Підкинуть посмішку або смішну думку на вухо нашепчать, да так, що людина думає, що сама її вигадала! Або посипають чарівним пилом щастя. Та к ні ж, я вирішила рятувати діточок від нудьги, – шумно зітхнула дівчинка.
- А я хочу, щоб до мене пані Радість завітала! – перебив монолог дівчинки Павлик.
- А вона тільки к тим приходить, хто сам готовий щось зробити для цього! Мої подруги тільки допомагають. Втім, як і я, – посміхнулась Нудьга.
- Добре, то розважай мене!
- Який хитрий! Пам'ятай, ти сам повинен щось зробити!
- А... Нудьга... Ой, пробач, не буду більше тебе кликати! – спохватися Павлик.

– Ну що, скоріше, мене ще до твого друга з третього поверху, Антона, треба. Він вже стільки часу дарма потратив! І так, почнемо. Яке в тебе є бажання?

– Хочу морозиво та машину на радіоуправлінні. Ще цукерок і іграшковий літак. Ще хочу... – почав перераховувати хлопчик, задумливо дивлячись на стелю.

– Щось мене це нагадує казку «Квітка-семибарвиця». Читав таку?

– Да. Ще й мультик дивився.

– А висновки зробив?

– Зробив, – тихенько сказав Павлик.

– І взагалі, я бажань не виконую. Я не чарівниця.

– Ага, ти Нудьга, – засміявся хлопчик.

– Достатньо дражнити! Ось чим ти займатися любиш?

– Люблю фантазувати, наприклад машини з майбутнього вигадувати.

– О, так це ж гарна ідея!!! А намалюй машини такі. Ні, краще ціле місто з майбутнього! Зможеш?

– Звичайно, – очі хлопчика засіяли.

– Тільки я це буду робити не на альбомному листі, а на великому – ватмані. У мене тут у шафі такий є. Через хвилину на столі лежали великий лист та кольорові олівці. Цілих тридцять

два відтинка! Це йому мати подарувала. Павлик почав захоплено малювати.

– Я ще й будинки цікавими зроблю, фантастичними! І взагалі, тут все повинно бути зручним для людей. І ще, незважаючи на прогрес, в моєму місті буде багато дерев і квітів! А в центрі – обов'язково величезний парк зі ставком, в якому будуть плавати лебеді та качки. Адже природа краще будь-якої фантастики! А ось над атракціонами у парку я подумаю. Вони будуть незвичайними!

– Я можу піти? – задоволено запитала Нудьга.

– Так. Щиро тобі дякую!!! І праця в тебе дуже корисна!

– На здоров'я! Ти тільки не клич мене часто. Ти ж сам можеш знайти собі заняття.

– Добре! Я зрозумів. Треба тільки подумати, що мене цікавить та, що хочеться робити.

– От і молодець! Успіху тобі та нових ідей! – Нудьга відкрила парасольку та зникла в повітрі.

Марина Кірносова

ЯК СТАЛІН ПЕРЕТВОРИВ РПЦ НА АГЕНТУРУ НКВС

Рік 1925-й. За загадкових обставин помирає Патріарх Московський Тіхон. Нового Патріарха не обирають. РПЦ перетворюється на відрізану від світу митрополію. Через чотири роки, у 1929-му, СРСР оголосив війну будьяким формам релігій. Масово знищуються церкви. Нарешті, під час великого терору 1937-го, радянська влада повністю обезголовлює РПЦ. У 1943 році Сталін вирішив відновити РПЦ. Вирішив, що це буде корисно під час війни. Пізно вночі 4 вересня до Кремля привезли залишки церковної верхівки: містоблюстителя патріаршого престолу Сергія, митрополита Ленінградського Алексія і митрополита Київського Миколая. Йосип Джугашвілі легко погодився на всі прохання духовенства, адже від тепер РПЦ ставала частиною державного механізму. На нічній зустрічі з Джугашвілі єпископи боязко заговорили про скликання собору РПЦ задля виборів нового патріарха. Сталін погодився і запитав скільки їм потрібно на це часу. Місяць – відповіли священники. Це довго, відрубав Сталін. Треба організувати усе більшовицькими темпами, за кілька днів. Собор відбувся уже через три дні. Патріархом Московським обрано Сергія. Він одразу починає співати осанну радянській владі і Сталіну. У 1944 році Червона Армія займає території Західної України. Одне із спільних завдань РПЦ та радянської влади – знищити там Українську Греко-Католицьку Церкву. Перед початком Другої світової НКВД пробує схилити до співпраці окремих представників греко-католицького клиру. Намагаючись завербувати впливових священників органи держбезпеки серед іншого вдавались до шантажування їх родин.

Так у 1940 році було арештовано сина авторитетного священика, відомого богослова, популярного проповідника та настоятеля Преображенської церкви у Львові, Гавриїла Костельника та сина отця Миколи Грицеляка. Обоє 17-річних юнаків розстріляли у червні 1941-го. Олег Турій, віце-ректор Українського католицького університету: Цей наступ був дуже брутальний, дуже цинічний і такий дуже агресивний. Було відразу конфісковано маєтності, закрито монастирі, ув'язнено кількох священників. Готувалося ув'язнення ієрархії, тільки не вистачило часу. Втім, атеїстична ідеологія не відкидала співпраці сталінського режиму з РПЦ, більшість ієрархів якої були агентами НКВС. У жовтні 1940 року в Кременці, поблизу Почаївської Лаври, було проголошено православний єпископат. У Львові влада теж призначила православного єпископа, котрий, однак, не зміг приступити до своїх обов'язків через напад Німеччини на Радянський Союз. Рік 1944-й. Радянські війська повертаються на західноукраїнські землі. Першого листопада того ж року помирає Андрей Шептицький. Митрополичий престол займає владика Йосиф Сліпий. 17 грудня 1944 року він висилає до Москви та Києва делегацію на чолі з архімандритом Климентієм Шептицьким, яка мала забезпечити УГКЦ можливість легального існування. Однак у березні 1945-го Сталін затвердив таємну інструкцію, перший розділ якої називався: «Заходи щодо відриву греко-католицької церкви в СРСР від Ватикану і подальшого її приєднання до російської православної церкви».

В інструкції пропонувалось організувати православну єпархію у місті Львові, надавши її главі титул єпископа Львівського і Тернопільського. Реалізація плану знищення УГКЦ потребувала союзників всередині самої Церкви. Треба було знайти авторитетних священиків та єпископів, які б заявили про добровільне повернення в лоно Церкви-матері, якою вважала себе РПЦ. У квітні 1945-го під гільйотину НКВС потрапила майже вся вища ієрархія УГКЦ. Після ув'язнення митрополита Йосифа Сліпого, усіх єпископів та частини духовенства московські спецслужби взяли за пряму ліквідацію опальної Церкви. Для цього було створено ініціативну групу з числа завербованих священиків, яка мала наворотити особливо впертих до співпраці з новим режимом. Незважаючи на офіційні протести греко-католиків, влада вирішила провести «возз'єднання» УГКЦ з РПЦ в річницю 350-ліття Берестейської унії. Для цього було підібрано день, коли православні батюшки читають анафему всім розкольникам. У березні 1946-го колишні священики-уніати мали проклясти гетьмана Івана Мазепу. Станом на березень 1946-го УГКЦ мала 4488 церков і каплиць, 203 монастирі, богословську академію, 5 духовних семінарій, близько 3000 священиків, 1610 монахів та монахинь, 540 богословів, 35 видавництв. Все це рішенням псевдособору підлягало ліквідації. Єдиною проблемою в підготовці великодержавного фарсу стала нестача єпископів. Але НКВС за місяць до Собору «порішало» і цю проблему. Представники «ініціативної групи» здійснили чин приєднання до РПЦ, а два неодружені священики, отці Михайло Мельник та Антоній Пельвецький, стали єпископами РПЦ. Напередодні Собору львівська газета «Вільна Україна» опублікувала звинувачення прокуратури ув'язненим греко-католицьким єпископам.

Митрополит РПЦ Іоанн, екзарх України, у супроводі єпископів і священиків з балкону архієпископського дому у Львові благословляє вірян, котрі вперше дізнаються про «самоліквідацію» УГКЦ. 10 березня 1946 року

стало попередженням для духовенства, яке поки що лишалося на волі. Собор тривав від 8 до 10 березня 1946 року під пильним наглядом НКВС, який організував «надзвичайні заходи безпеки». Частина духовенства «соколи Сталіна» транспортували до Львова навіть не повідомляючи, куди їх везуть.

*Олег Турій, віце-ректор
Українського католицького
університету:*

Іх хапали, не дозволяли брати речей, садили у вантажівку чи на поїзд, привозили до Львова, супроводжували до готелю і тільки там вони дізнавалися, що вони мають брати участь у Соборі. І зрештою їм нічого іншого не залишається як підіймати руку, коли це треба буде робити. Спеціально було запрошено телевізійників, документалістів, які знімали відразу ж документальний фільм і сам цей ефект присутності і фіксування всього на плівку, він також, я думаю, був додатковим чинником залякування. Якщо подивитися цей фільм, якщо подивитися на обличчя цих людей, вони є переляканими, вони піднімають руку і дивляться по сторонах, тобто враження дуже гнітюче від цього всього.

На Львівський собор зігнали 214 священників, деканів, представників кліру трьох греко-католицьких епархій та 19 мирян, котрі майже одногосно проголосували за всі його постанови. 22 % греко-католицького духовенства, за даними того ж таки собору, так і не згодилися перейти у РПЦ. Насправді їх було значно більше. Згодом частина з них влилась у структури підпільної УГКЦ.

*З програми «5 Каналу» –
«Машина часу»*

Віталій Портников: Москву карають за гординю

Синаксис - збори єпископів Константинопольського патріархату - підтвердив право цієї церкви надавати автокефалію без необхідності узгодження із іншими православними церквами.

Це рішення стало своєрідною відповіддю московському патріарху Кирилу, який зустрічався із Вселенським патріархом Варфоломієм напередодні Синаксису.

У нас, як правило, звертають увагу виключно на український аспект ситуації з автокефалією - тим більше, що можливість її надання якраз на порядку денному Вселенського патріархату. Однак насправді ситуація виглядає набагато більш об'ємною. В першу чергу вона пов'язана з прагненням Константинополя підтвердити своє право історичної церкви і обмежити амбіції "нових церков", які отримали автокефалію від Вселенського патріарха і тепер роблять вигляд, що існували завжди і ніякої матері-церкви у них не було.

У Вселенського патріарха донедавна було інше уявлення про інструментарій утвердження своєї ролі в світовому православ'ї. Це уявлення було пов'язано із собором на Криті, який Варфоломій старанно готував протягом усього терміну свого перебування на патріаршому престолі. У Москві хотіли, щоб цей собор затвердив нові правила надання автокефалії. Зокрема, ініціатором такого надання могла бути тільки церква, до складу якої церковна територія, що прагне досамостійності, входить наданий момент. Константинополь міг тільки погодитися з такою ініціативою або відкинути її.

У Всеселенском патріархаті були готові до згоди з цього непростого питання. Зрозуміло, що в разі ухвалення такого

порядку про автокефалію Української церкви довелось б тільки мріяти. Однак гординя і тут перемогла. Делегація РПЦ на Критський собор просто не приїхала. І тепер Кирилу залишається їздити до Варфоломія, як то кажуть, у останній момент і переконувати його згадати про порядок, який так і не було затверджено.

Так що не тільки українська державність отримує додатковий імпульс, коли стикається з упертим небажанням росіян погоджуватися із самим фактом існування українського народу, української мови та історії. Українська автокефалія теж може бути отримана завдяки небажанню Москви визнавати затверджений століття назад порядок взаємовідносин у світовому православ'ї. Це і є гординя в чистому вигляді.

Віталій Портников

Міністерство освіти і науки України відзначило науковців та педагогів ДНУ

Згідно з Наказом МОН України № 369-к від 6 вересня 2018 року «Про нагородження педагогічних та науково-педагогічних працівників», нещодавно були відзначені 27 науковців та викладачів нашого університету.

Зокрема, за багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку кваліфікованих спеціалістів та плідну педагогічну діяльність наступні високі нагороди від Міністерства отримали:

- нагрудний знак «За наукові та освітні досягнення»:

Пахомов Олександр Євгенійович
- професор кафедри зоології та екології;

- нагрудний знак «Відмінник освіти»:

Давидов Сергій Олександрович - завідувач кафедри проектування і конструкцій літальних апаратів;

Коваленко Валерій Сергійович
- доцент кафедри фізичної та неорганічної хімії;

Коваленко Олександр Володимирович - завідувач кафедри радіоелектроніки;

Ковальчук Микола Савелійович - завідувач кафедри української мови;

Мельник Тетяна Павлівна - директор Коледжу економіки та бізнесу ДНУ;

Мудриєвська Людмила Михайлівна
- завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління;

- Почесну грамоту Міністерства освіти і науки України:

Бондаренко Зоя Петрівна - доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти;

Гоман Олег Гаврилович - професор кафедри аерогідромеханіки та енергомасопереносу;

- Грамоту Міністерства освіти і науки України:

Городяненко Віктор Георгійович - професор кафедри соціології;

- Подяку Міністерства освіти і науки України:

Бригадиренко Віктор Васильович – доцент кафедри зоології та екології;

Греченко-Журавська Вікторія Михайлівна – заступник декана факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства з навчальної роботи;

Заєрко Валерій Вікторович – викладач кафедри фізичного виховання та спорту;

Коломоєць Юрій Іванович – директор Навчально-методичного центру заочної та вечірньої форм навчання, доцент кафедри української історії та етнополітики;

Кондратенко Анатолій Іванович – заступник директора з навчально-виховної роботи Жовтоводського промислового коледжу ДНУ;

Кошевий Микола Миколайович – доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами;

Краснікова Наталія Олександрівна – доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів;

Лазаренко Вікторія Іванівна – доцент кафедри соціальної психології та психології управління;

Лихолат Юрій Васильович – завідувач кафедри фізіології та інтродукції рослин;

Марфобудінова Марія Михайлівна – методист групи аналізу у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді;

Парфінович Наталія Вікторівна – завідувач кафедри математичного аналізу і теорії функцій;

Свинаренко Дмитро Миколайович – декан факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем;

Сітарчук Валерія Валеріївна – заступник директора з гуманітарної освіти та виховної роботи Коледжу ракетно-космічного машинобудування ДНУ;

Трубіцин Михайло Павлович – завідувач кафедри фізики твердого тіла та оптоелектроніки;

Турчина Валентина Андріївна – завідувач кафедри обчислювальної математики та математичної кібернетики;

Шевченко Людмила Василівна – доцент кафедри фізичної та неорганічної хімії;

Шляхов Олексій Борисович – завідувач кафедри української історії та етнополітики.

*Щиро вітаємо наших колег!
Вдячні за вашу плідну працю!*

Інформаційно-аналітичне
агентство

ДНУ ім. О. Гончара

www.dnu.dp.ua

“Мистецтво”

СВІТЛАНА ТАЛАН: Я З ТИХ ЖІНОК, ЯКІ В БУДЬ-ЯКОМУ ВІЦІ ВІРЯТЬ У НЕПЕРЕМОЖНУ СИЛУ КОХАННЯ

Ця жінка встигає все: бути дбайливою жінкою, люблячою мамою, вести активну громадську діяльність і, головне, писати романи, які користуються неабиякою популярністю. Здогадались, про кого я? Так, звичайно, це – член Національної спілки, Золотий письменник України Світлана Талан. На цьогорічному Форумі видавців вона презентувала значний творчий доробок – два нові романи – “Спокута” і “Ракурс”. У своєму напруженому графіку письменниця знайшла час і для вас, шановні друзі та читачі.

- Світлано, про що твої романи?

- Роман “Ракурс” – це спроба подивитися очима двох героїв на одні й ті ж події 2014 року. У ньому невігдана розповідь про долі людей, про їхні надії і втрати, про силу волі та боротьбу, вічні пошуки істини й непереборне бажання жити. Це книга про найболісніше – про війну, яка проходить крізь серце. Роман “Спокута” – інший. У ньому йдеться про те, що люди часто мають спокутувати гріхи своїх предків. Ця книга про сімейні зв'язки, складні взаємини, переплетіння доль, про надію на краще і силу любові.

- Знаю, що ти ведеш власний блог, проводиш зустрічі (ще й виїзні), а нещодавно тебе обрано заступником голови обласної організації НСПУ... ще й вдома треба чоловіку й сину час приділити. Коли встигаєш писати? Між цими справами й пишу. Якщо серйозно, то мені дійсно бракує часу для роботи над романами. Раніше писала переважно ночами, коли ніхто і ніщо не відволікає, а потім щось змінилося. Що саме – не могла довго зрозуміти. Бувало,

що звечора сідаю за роботу і відчуваю, що писати можу, але не так, як хотілося б. Таємницю допомогла розкрити знайома письменниця, яка спитала мене: “Коли наразі відкривається твоя бібліотека?”

Жінка пояснила, що для написання окремого твору є свій час. Наприклад, ти не зможеш писати ввечері, коли двері твоєї бібліотеки відчиняються вранці. І справді, роботу над новими двома книгами я починала о дев'ятій ранку, моя бібліотека зачинялась о дев'ятій вечора і всі спроби почати працювати іншим часом були марні. На черзі наступний роман і я вже знаю, коли можна братися до роботи над ним.

- Про те, що написанню передую копійка робота зі збору матеріалу, ти вже колись розповідала. Але цікаво, як відбувається твоє “знайомство” з персонажами? Чи одразу вони розкривають тобі свої таємниці? Чи спершу приховують щось, навіть ім'я?

- Буває по різному. Зазвичай, люди приймають рішення самі, вирішуючи що хочуть розповісти, а про що промовчати. Іноді вони стають прототипами, не підозрюючи про це, і коли читають книгу, то кажуть мені, що у героях роману пізнали себе. Часто використовую випадково почуті цікаві історії, щось додаю своє, поєдную в одному творі людей, які були не знайомі у реальному житті. Був лише один випадок, коли майбутній герой мого роману розповів свою історію до половини, а потім відмовився. Не засуджую його, кожен має право на власну думку та дію, намагаюсь зрозуміти людину.

- Який термін тобі потрібен, аби написати роман? Бо цьогоріч ти привезла на Форум аж два...

- Найважче запитання, яке я часто чую. Дивлячись, що мати на увазі. Час від задуму до останньої крапки у романі? Чи рахувати час виношування в собі образів, без чого не приступаю до роботи? Чи враховувати роботу над вивченням додаткового матеріалу, який буде використаний у книзі? Чи додавати час зустрічей з прототипами героїв до роботи над твором? На мою думку, записати готовий, виношений, продуманий до дрібниць роман за готовим планом не так вже й довго, а ось вся підготовча робота займає чимало часу.

Всі твої герої – пересічні громадяни, які часто-густо перебувають у складних психологічних або матеріальних умовах і їм доводиться виборювати своє щастя. У багатьох читачів складається враження, що ти пишеш саме з них...

- Так, мої герої – люди, які поруч з нами. Іноді здається, що у них звичайне життя, а якщо придивитися пильніше, можна розгледіти багато цікавого. Коли я

презентувала роман “НЕвурдалаки” про дітей війни, то багато жіночок похилого віку питали мене, звідки я дізналася про їхнє життя. Після виходу “Оголеного нерву” у героях роману багато хто пізнав себе і це не дивно – роман був написаний про життя людей нашого міста, є збірні образи. Яюсь одна жінка сказала, що її мати дізналася правду про те, чим займалася її донька під час окупації міста. “Я здогадувалася, - сказала вона жінці, - а після прочитання роману тепер знаю напевно”. Життя настільки багатогранне, що історії людей і вигадувати не потрібно, треба лише придивитися і побачити їх.

- Налагодити життя або переборювати негаразди твоїм героям допомагає кохання. А сама ти віриш у кохання з першого погляду?

Я з тих жінок, які в будь-якому віці вірять у непереможну силу кохання. Не вірю, що “злюбиться”, кохання або є, або його немає. А кохання з першого погляду... Вірю у нього і це дар, а не кожному муданий.

- *Втім, кохання коханням, а от що стосується любові...*

Що чи кого ти любиш?

- Багато що і кого. Моє життя наповнене любов'ю до всього живого. Люблю природу, яка надає мені життєві сили. Безмежно люблю річки та озера, тумани, ранки, нічне небо, весну, осінь... Скільки себе пам'ятаю, завжди поруч жила якась тваринка чи пташка. Було врятоване та вигодуване білченя, коти, цуценята, галка, яка любила музику, ворона зі зламаним крилом, рибки, черепахи – всіх не перерахуєш, хоча кожного з них пам'ятаю й досі. Якось підбрала напівживе цуценя добермана, люди думали, що вбили, а воно вижило. Дік прожив у мене десять років і всі роки ми жили у любові одне до одного. Взагалі, люблю життя!

- *Цікаво, як реагують на твої романи критики. Бачила одну не дуже доброзичливу рецензію. Твоя реакція?*

- Критика буває різна, вона потрібна і я можу погодитися з нею чи ні, але до уваги приймаю. Я бачила ту недоброзичливу рецензію, коли її автор не робить аналіз твору, а переходить до образ автора. Вважаю, що то замовна стаття. Це той випадок, коли такі рецензії пишуть за непогану плату, а замовник – людина заздрісна. Це погана риса, бо заздрість рано чи пізно зжирає людину зсередини.

- *Сама не збираєшся писати критичні статті?*

- Критичні статті цілеспрямовано писати не збираюсь, хіба щось припече. Мені вистачає блогу “Інформаційний супротив Світлани Талан”, хоча й на

нього часу не вистачає. А ще є дитячі казки, які іноді приходять і не дають спокою. Нещодавно взагалі наснилася частина нової казки з героєм, про якого я не чула і навіть не думала, але він вже є! І навіть має своє ім'я. Як тут не написати продовження?!

- *Публіцистика не заважає художній літературі? Тобто, не боїшся зіпсувати свій “фірмовий” стиль? Чи навпаки, одне іншому допомагає?*

- Ні, мені публіцистика не заважає, навпаки, допомагає вдосконалюватися. Ніколи не любила тиху буденність, хочеться різноманіття у житті й творчості, хочу спробувати себе у різних напрямках літератури. Другий рік поспіль маю свою рубрику у всеукраїнському журналі “Бористен”, де пишу публіцистичні статті про життя Донбасу та людей нашого регіону. Приємно, що статті привертають увагу не лише читачів в Україні, але й за кордоном – про це свідчать листи, які звідти надходять. Для мене ця публіцистика як літопис сьогодення, бо те, що сьогодні відбувається на Донбасі, завтра вже стане історією.

Еліна Заржицька

Новорічні традиції, звичаї і прикмети

Первісні народи не рахували років, просто теплий сезон змінював для них дощовий, за ним приходив сніговий, а після довгих холодів приходила відлига. Одні народи рахували, скільки вони зустріли весен, інші – скільки змогли пережити суворих зим... Саме весна асоціювалася з оновленням, тому більшість народів відлічували Новий рік з першого місяця весни:

У Стародавній Месопотамії Новий рік починався 21 березня, коли починала прибувати вода в річці Тігр, а за два тижні — в Євфраті. Саме тому всі землеробські роботи починалися цього місяця. Жителі Месопотамії зустрічали цей день яскравими ходами, карнавалами, маскарадами, піснями і танцями.

У Стародавньому Єгипті Новий рік святкувався в липні під час розливу Нілу. В ніч з 19 на 20 липня жерці в парадному одязі під злагоджений спів піднімали обличчя до південного неба, прагнучи першими помітити, коли зійде над горизонтом найяскравіша зірка — Сіріус. Її поява на небосхилі і означала настання Нового року.

У Стародавньому Римі Новий рік також святкували на початку березня до тих пір, поки Юлій Цезар не ввів новий календар. Після цього за перший день Нового року почали вважати перший день січня. Свою назву січень отримав на честь римського бога — дволикого Януса. Одне обличчя Януса було звернене назад до минулого року, інше — вперед до нового. У новорічне свято римляни прикрашали свої будинки і дарували один одному подарунки і монети із зображенням цього бога. Святкування продовжувалися декілька днів. У Стародавньому Римі першими подарунками були гілки

лавра — символи щастя і успіху.

У Стародавній Індії Новий рік теж починався 21 березня. Держава прокидалася від зимового сну разом з новим роком, люди загадували бажання і закріплювали їх, прив'язавши до гілки дерева стрічку, або повісивши на нього свою прикрасу.

Наші предки, східні слов'яни, відзначали прихід Нового року так само, як і багато інших народів, навесні. Рік ділили на дві половини: літню і зимову. Починався він з першого весняного місяця — березня, тому що саме з цієї пори природа прокидається від сну до життя.

І навіть якщо людина не вважає себе забобною, то вже в новорічні прикмети вона все одно вірить! Найголовніша з таких прикмет — «як новий рік зустрінеш, так його і проведеш». Тому люди прагнуть за будь-яку ціну створити собі свято. Ще одна прикмета — «в новорічну ніч виконуються всі бажання». Саме в цю ніч збуваються наші найсміливіші мрії. Звичайно, перш за все, добре б розібратися, які у вас виникають бажання, і найголовніше — наскільки потрібно їх реалізовувати. А потім, якщо ви переконані, що це вам потрібно, придумайте спосіб, як найефективніше загадати бажання.

Способів існує безліч, ось один з них: потрібно заздалегідь коротко написати своє бажання на папірці якомога меншого розміру. Потім під час бою курантів, сидячи (хоча у цей момент зазвичай всі встають) за багато накритим столом потрібно встигнути підпалити цей папірець від свічки, попіл висипати в свій келих з шампанським і все це випити, подумки промовляючи своє бажання.

А ви, до речі, ніколи не замислювалися, звідки в нашій країні взялася традиція зустрічати Новий рік за столом?:

Ще при Петрові Першому, який і наказав святкувати Новий рік з 31 грудня на 1 січня головним на святі був не стіл, а бали. Майже до середини XIX століття новорічного меню не існувало, а те, що зараз вважається за незмінну приналежність новорічного столу, — всі ці молочні поросята з гречаною кашею і гусаки з квашеною капустою або яблуками і, тим більше, зажарена індичка — насправді прийшло із столу різдвяного. На початку XIX століття кухня була не складною. Навіть у будинках знаті на новорічному столі цілком могли опинитися солоні огірки, гриби і салат з редьки. Також подавали поросят, смажених пулярок (різновид курей), відварену форель у вині і тільне з йоржів.

Прийшов час прохолодних напоїв, морозива і коньяків. На рубежі XIX і XX століть вина пили французькі, іспанські кріплені, італійські і німецькі. А наслідуючи шампанське вже робили ігристі вина. Звичайно, пили горілку, настоянки і наливки, навіть пиво. На початок XX століття на новорічному столі почали з'являтися анчоуси, омари, сардини. Без горезвісного поросяти і гусака з яблуками не обходилося, але з ними вже змагалися рябчики і індички.

Після революції святкування Нового року відмінили. Але його все одно зустрічали. Правда, танці були можливі тільки тихі, щоб не розбудити сусідів. Ось тоді-то, ймовірно, і виникла звичка сидіти за столом. Пригощання було мізерним. Намагалися, звичайно, вішати на заборонену революцією ялинку горіхи в золотій і срібній фользі, яблука...

Реабілітували Новорічну ялинку в 1936 році, разом із танцями. Радянський новорічний стіл не став вишуканим — його могла прикрасити навіть ковбаса, нарізана кружечками. Втім, в деяких магазинах як і раніше продавали рябчиків та ікру. У сорокові роки Новий рік зустрічали горілкою, вареною картоплею і оселедцем, прикрашеним кілочками цибулі.

У п'ятдесятих жити стало веселіше. Святкувати Новий рік вже не вважалося за негоже і збиратися стало можна не лише вузьким колом, але і великою компанією. На столах з'явилися: холодець, оселедець під шубою, прибалтійські шпроти, і, звичайно ж, салат «Олів'є» або «Зимовий» — з докторською ковбасою замість рябчиків. Готували його у великому тазу і щедро заправляли майонезом. Під бій курантів неодмінно треба було відкривати пляшку «Радянського шампанського». У тісних квартирах стіл займав увесь простір, тому доводилося вибирати: танці або їжа. З появою телевізорів і «промови президента» стіл перемиг остаточно. З тих самих пір, ми ніяк інакше це свято собі і не уявляємо!

novomirgorod.com

Ялинки штучні або живі — яку ялинку обрати до Нового року?

Скоро-скоро Новий рік... І вже час вирішувати — де саме, з ким і, головне, як зустрічати цей найкращий в світі свято. Незалежно від місця святкування, створити новорічну атмосферу в будинку — завдання першорядне. І перше, про що варто подбати — це, ялинка, під яку головний Дід країни буде складати свої численні подарунки.

Яка ялинка краще — жива, ароматна, або штучна і практична? Новорічні штучні ялинки — плюси і мінуси. Звичайно, аромат живої хвої вже сам по собі створює новорічний настрій. Але все частіше сьогодні ми купуємо саме штучні ялинки. Чому?

Штучні ялинки — переваги

Широкий асортимент. Штучні ялинки відрізняються за кольором (зелені, срібні, білі та інші) за розмірами та «пухнастості», за типом кріплення гілок зі стволем (розбірні, в різних варіантах, і нерозбірні), поділяються на звичайні і світлодіодні (до останніх гірлянда не потрібна), розрізняються по комплектності — з мішурою і іграшками або без таких. Строк служби. Штучну красуню не доведеться викидати через тиждень після свята — вона прослужить від 5 до 10 років. Звідси впливає і третій плюс — економія сімейного бюджету. Зручність зберігання. Ялинку можна акуратно розібрати і заховати на антресолі до наступного свята. Легкість установки. Не потрібно шукати відро, засипати в нього пісок або заливати воду — досить увіткнути всі гілочки в стовбур і встановити ялинку на підставку. Немає необхідності витрушувати ялинкові голки з килимів до самої весни і відганяти вихованців від ароматного символу нового року.

Екологія. Купуючи штучну ялинку, ви зберігаєте кілька живих (по одній на кожен рік). Пожежна безпека. Жива ялинка спалахує миттєво. Штучна (якщо вона якісна) — створюється з пожегобезпечних матеріалів. Придбати ялинку можна ще на початку грудня (а «живі» ялинкові базари відкриються не раніше 20-го грудня).

Штучна ялинка — мінуси. Немає аромату хвої. Вирішити проблему можна просто купити пару ялинових лап для аромату або скористатися ароматичним маслом. Вартість. Вона буде досить високою для солідної пухнастої ялинки. Але якщо розділити суму на кілька років — все одно вийде вигідно.

При втраті або псуванні декількох деталей-гілок зібрати повноцінну красуню на наступний свято буде неможливо. Тому важливо дотримуватися правил її зберігання та збирання/розбирання. Токсичність неякісної продукції. ПВХ, з якого зазвичай роблять ялинки, містить шкідливі сполуки свинцю і при нагріванні виділяє фосген. Тому брати ялинку за принципом «подешевше» — нерозумно. Здоров'я дорожче.

Ялинки живі до Нового року — переваги і недоліки цієї ялинки

Кожен, хто не уявляє Нового року без живої ялинки, скаже, що головний її плюс — свіжість і ні з чим не порівнянний запах хвої. Саме тому навіть при відсутності коштів на ялинку багато купують лапник — щоб хоч невеликий шматочок цієї казки, але присутній. Крім аромату, до плюсів живої зеленої красуні можна віднести: Створення істинно новорічної атмосфери в будинку. Традиційний, неймовірно приємний ритуал оформлення ялинки, сближающий членів сім'ї. Відсутність проблем із зберіганням ялинки (зайвих коробок на антресолях не буде). Бактерицидні властивості та інші властивості. Хвойний запах заспокоює нервову систему, бореться з туберкульозною паличкою, використовується при лікуванні сезонних респіраторних захворювань. З ялинкових голок можна приготувати ефективну маску для волосся або пасту для компресів від застуди.

Недоліки живої ялинки

Запах протримається не настільки довго, як хотілося б. Обсипаються голки. Рубка дерева заради запаху і натуральності — справа негуманне. Звалище ялинових «трупів» після свят — гнітюче видовище. Несумлінний продавець може продати вам стару ялинку (ознаки — ламкість гілок, чорна облямівка в кілька см на спилі стовбура, відсутність маслянистого сліду на пальцях після розтирання хвоїнок пальцями), і дерево «зів'яне» дуже швидко. Обов'язковий догляд, який вимагає терпіння — спеціальний розчин, чистий пісок, регулярне обприскування водою. Пожежонебезпека. Особливо ретельно слід вибрати місце для ялинки, якщо в будинку є малюки і чотириногі друзі людини. Складна установка. Враховуючи обмежену кількість точок продажу ялинок і початок продажів (після 20-го грудня), можна просто не встигнути її купити. Пухнастість ялинки не залежить від ваших бажань — доведеться вибрати з того, що є. А товарний вигляд ялинок після транспортування залишає бажати кращого. Перевозити ялинку досить важко.

А яку ялинку на Новий рік обираєте Ви — штучну чи живу? Поділіться з нами своєю думкою!

Рецепти української кухні

Поради, що зроблять ваше тісто ідеальним

1. Що робити, коли тісто не піднімається?

Це може відбуватися з різних причин, перш за все, через недотримання температурного режиму. Оптимальна температура бродіння – 30 градусів. Якщо тісто перегріте, його слід охолодити. А занадто холодне тісто варто злегка підігріти і додати ще дріжджів.

2. Тонко розкатане тісто легше «транспортувати», якщо його спочатку посипати мукою, тоді накатати на качалку і обережно розвернути на деко.

3. Щоб дріжджове тісто не липло до рук, їх рекомендується злегка змастити олією.

4. Вироби з прісного тіста будуть розсипчастими, якщо в тісто додати ложку коньяку.

5. В тісто для пиріжків рекомендується додати розтоплене масло. Співвідношення: на 1 кг тіста 300 г масла. Тоді пиріжки будуть пухкенькими та ароматними.

6. Дріжджі для тіста не повинні контактувати з сіллю чи жирами, бо так вони втрачають свої якості.

7. Листкове тісто потрібно випікати при температурі 210-230 градусів. При більш низьких температурах воно випікається погано.

8. Якщо у бісквітне тісто додати крохмаль, випічка буде більш розсипчастою.

9. Яйця для бісквіта потрібно збивати довго, не менше 5 хвилин, однак борошно взагалі не рекомендовано збивати міксером. Його варто всипати у збиті яйця повільно і розмішувати круговими рухами за допомогою ложки або дерев'яної лопатки.

10. Щоб скоринка бісквіта була рум'яною і в той же час не пересушеною, варто під час випікання поставити в духовку (на нижню полицю) емність з гарячою водою. Це також вбереже корж від пригорання. Ця порада є актуальною і при випічці чізкейків.

11. Визначити готовність тіста, не виймаючи його з духовки, можна проколовши його дерев'яною паличкою (сірником). Якщо виріб ще не готовий – на паличці будуть залишки вологого тіста.

Державне агентство лісових ресурсів України

Акція
**Майбутнє
лісу
у твоїх
руках!**

Візьми участь в акції – посади своє дерево!

● ШВИДКО

● ЗРУЧНО

● ПРЯМО
В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginesstudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТзОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

